

BİLANÇO

TÜRMÖB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 115 • MAYIS 2006

3.50 YTL

- *Maliye çalışanına cimri*
- *İthalatın önlenemeyen yükselişi*
- *Bankacılık sektörünün karı azaldı*
- *Dünya Bankası'nın önceliği
yolsuzlukla mücadele*

Ekonomik Rapor

Sahibi

Mehmet TİMUR

Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI

Ali E. DOĞANOĞLU

Ahmet FETTAHOĞLU

Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır

Yayın Türü : Yaygın süreli

Adres

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmob.org.tr
e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Fersa Matbaası
(0.312) 278 43 56

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

I. Türkiye Muhasebe Forumu

Muhasebe mesleğinin bugününi ve geleceğinin tartışıldığı I. Türkiye Muhasebe Forumunu geçtiğimiz ay içerisinde İstanbul'da gerçekleştirdik. Hizmet faaliyetleri, mesleğin geleceği, finansal raporlama, denetim, haksız rekabet ve etik, forumun tartışma başlıklarını oluşturdu.

Forumda, Türkiye'de muhasebe mesleğinin kısa sürede önemli bir mesafe aldığı temel saptaması yapıldı. Ancak, küreselleşmenin bir sonucu olarak artık muhasebe mesleği uluslararası boyutu ile ifa edilmek zorunda. Finansal raporlama standartlarından, denetim standartlarına kadar uluslararası genel kabul görmüş kuralların ülkemizde de tam anlamıyla uygulanması gerekiyor.

Bir önemli saptamada muhasebe mesleğinde uzmanlaşma oldu. Meslekten beklentiler ve talepler artarak çeşitlilik kazandı. Bunun sonucu olarak muhasebe meslek mensupları çeşitli alanlarda uzmanlaşmaya gitmeli ve uzmanlık alanlarında şirketleşerek hizmet vermeleri gerekiyor. Denetimden, vergi danışmanlığına, maliyet muhasebesinden yönetim muhasebesine kadar bir çok alanda bir meslek mensubunun artık uzmanlaşması mümkün değil. Bu beklentileri ve talepleri karşılamak için meslek mensuplarının uzmanlık alanları belirlemeleri ve bu alanda gelişmeleri gerekiyor.

Forumda yaşanan tartışmalar bir gerçeğin altını daha çizdi. Muhasebe ve denetim mesleği kendisini yenileyerek, farklı bir boyuta yöneliyor. Bu değişim ve dönüşüm süreci mutlaka muhasebe meslek örgütünün kontrolü ve yönlendirmesi altında gerçekleşmeli. Güçlü örgütsel yapımızla bu liderlik ve yol göstericiliği TÜRMOB ve odalarımız gerçekleştirmeye hazır.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik. Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Sekreter

Maliye çalışanına cimri

Maliye Bakanlığı çalışanları, diğer ekonomik birimlerle karşılaştırıldığında maaş ve özlük hakları sıralamasında en alt sırada yer alıyor. Bu durum Maliye Bakanlığı'nın nitelikli elemanlarının ya özel sektöre ya da diğer kamu kurumlarına geçmesine yol açıyor. Maliye Bakanlığı bünyesinde yer alan kariyer mesleklerde hızlı bir erime yaşanıyor.

Gelirleri toplamakla görevli olan Maliye Bakanlığı, çalışanlarına ödeme yapmada eli en sıkı kurum oldu. Maliye çalışanları diğer ekonomik birimlerle kıyaslandığında, benzer mesleklere göre çok daha düşük ücret alıyor. **Devlet Gelir Uzmanı Ömer Demirbaş** tarafından yapılan çalışma bu durumu tüm çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Devlet Gelir Uzmanı Demirbaş'ın "Kamu Personel Rejimi ve Maliye Çalışanlarının Durumu" isimli çalışmasında ücretlerdeki çarpıklık anlatılarak bunun sonucu olarak Maliye kadrolarındaki erimenin ulaştığı boyutlar ortaya konuluyor.

Ömer Demirbaş'ın çalışması özetle şöyle; Kamu çalışanları açısından bugün, görevlerin tanımı ve iş bölümü hususunda hemen hemen bir sıkıntı bulunmamaktadır. Ancak, tüm kamu çalışanlarının tek bir çatı altında toplanması ve eşit işe eşit ücret verilmesi hususunda ise tüm kesimleri rahatsız eden bir durum ortaya çıkmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre kamuda memur, işçi, sözleşmeli personel ve geçici personel olmak üzere temel olarak 4 çeşit is-

tihdam şekli öngörüldüğü halde, daha sonra çıkan özel kanunlarla kadro karşılığı sözleşmeli personel müessesesi oluşturularak fiiliyatta istihdam şekli 5'e çıkarılmıştır. Bunun yanında genel bütçe dışında kalan ve özlük hakları yönünden diğer kamu çalışanları ile kıyaslanmayacak ölçüde yüksek maaş alan üst kurulların sayısının -özellikle 2001 krizinden sonra- hızla artması da, tüm kamu çalışanlarının tek bir çatı altında toplanması ve devlet örgütünün hangi kademesinde yer alırsa alsın aynı işi yapanlara aynı maaşın ödenmesi ilkelerinin gerçekleşmesini bir kat daha zorlaştırmıştır.

Kamu çalışanları arasında oluşan bu ücret farklılaştırması kurumlar arası nakilleri ve kurumların yeniden yapılanma adı altında daha küçük birimler olarak yeniden örgütlenmesini de gündeme getirdiğinden, düşük ücretle çalışan kamu görevlileri bir şekilde daha yüksek maaş alabilecekleri kurumlara geçmeye çalışmakta veya yapılan işin niteliği ve kalitesi değişmemesine rağmen, sadece tabela değişiklikleri ile genel ücret rejimi dışında kalan kurum sta-

tüsü kazanma savaşı vermektedirler. Bugün ülkemizde oluşan bu çarpık tablodan en fazla etkilenen kurumların başında Maliye Bakanlığı çalışanları gelmektedir. Maliye Bakanlığı da aynen Hazine, Dış Ticaret, Merkez Bankası, DPT, EPDK, SPK ve BDDK gibi bir ekonomi birimi olmasına ve saymış olduğumuz bu kurumların tamamıyla benzer fonksiyon icra etmesine rağmen, gerek maaş ve özlük hakları gerekse çalışma ortamları açısından maalesef tüm bu kurumların en alt sırasında yer almaktadır.

Bugün, tüm kariyer mesleklerinde çalışan Maliye personelinde yüzde 50'lere varan elaman kayıpları yaşanmaktadır. Örneğin, merkezi denetim elamanı olan ve doğrudan Baka-na bağlı olarak çalışan Hesap Uzmanları Kurulu son üç senedir yılda ortalama üç sınav açmasına karşın sürekli elaman kayıpları yaşanmakta ve çalışan sayısı hala 300'ün altında kalmaktadır.

Aynı şekilde son üç yıl içerisinde açılan sınavlarda 1000'in üzerinde Vergi Denetmeni istihdam edilmesine karşılık, sadece 2004 yılında alınan

400 denetmen yardımcısının yüzde 40'ı (160 kişi) kamu iş sınavlarına girerek veya istifa edip özel sektöre geçerek kurumdan ayrılmışlardır

Bakanlığın merkezi kadrosunda çalışan Devlet Gelir, Devlet Muhasebe, Devlet Bütçe ve Devlet Malları Uzmanlığı kadrolarında çalışan personel içinde durum yukarıdaki sonuçlarla paralellik arz etmektedir.

Gerek uzman kadrosunda ve gerekse de denetim kadrosunda istihdam edilen merkez veya taşra tüm kariyer mesleklerinde çalışan Maliye personelinde büyük kopmalar yaşanmakta ve Maliye Bakanlığı bugün kamu ve özel sektör için nitelikli elaman yetiştiren bir kurum şekline dönüşmüş bulunmaktadır. Bu ise kamu kaynaklarının israfı sonucunu doğurmaktadır.

Maliye çalışanları ile diğer ekonomi birimlerinde çalışan personel arasındaki maaş ve özlük haklarının farklılaşmasına neden olan unsurlar temel olarak üç başlık altında toplanabilir: Diğer ekonomi birimlerinden bazıların (üst kurullar) genel ücret rejimi dışında kalmalarından istifade ederek kendi ücretlerin kendilerinin belirlemesi, Diğer ekonomi birimlerinin değişik adlar altında daha yüksek ek ödemeler alması, Genel bütçe içerisinde yer almalarına karşılık ekonomi birimlerinden bazıların kadro karşılığı sözleşmeli elaman çalıştırılması.

Üst Kurullarda Çalışanların Durumu:

1980'li yılların başında Sermaye Piyasası Kurulunun kurulması ile başlayan, daha sonra 4044 sayılı Rekabet Kanununun kabulüyle Rekabet Kurulunun kurulmasıyla devam eden üst kurullaşma yarışı, özellikle 2001 ekonomik krizinin ardından bazı kurumların siyasetçilerin etkisinden kurtarılması gagesiyle ivme kazandı.

Temel olarak kamunun belli görevlerinin özellik arz ettiği ve bu nedenle kurum çalışanlarının siyasi müdahaleden uzak tutulması ve özel sektör çalışanları ile kazanç dengesinin kurulması gerekçeleri ile idari ve mali özerklik kazandırılan bu kurumlar kendi maaşlarını belirleme yetkilerini sadece Maliye çalışanları için değil, tüm kamu vicdanını rahatsız edecek şekilde kullanarak, hem emsali kurumlarla hem de diğer tüm kamu çalışanları ile ücret dengesinin ve iş barışının bozulmasına neden olmaktadır. Yüksek maaş aldıkları bütün kamuoyu tarafından bilinmesine rağmen, kamuoyundan gelen tepkiler nedeniyle kurum çalışanları maaşlarını gizlemekte veya çıplak maaşlarını söyleyerek maaşlarını düşük göstermektedirler.

Üst kurullarda çalışan personelin almış oldukları bu maaşlar çıplak ücretler olup, çalışan personelin eşinin çalışmaması, çocuğunun olması, yabancı dil bilmesi veya denetime gitmesi halinde bu ücretler çok daha yüksek olabilmektedir.

Bugün bir üst kurul sekreteri, kariyer mesleklerde çalışan bir Hesap Uzman Yardımcısından bile daha yüksek maaş almaktadır. İşe yeni başlamış 9/1 derecede bulunan bir Maliye Müfettişi, Hesap Uzman Yardımcısı ve Stajer Gelirler Kontrolörünün almış olduğu net maaş 1.736 YTL iken, aynı derece ve kademede yer alan üst kurulda çalışan bir sekreter 1.800 YTL almaktadır.

01.01.2006 itibarı ile merkezde çalışan bir Devlet Gelir, Bütçe, Muhasebat ve Devlet Malları Uzman yardımcısının almış oldukları maaş fon ve diğer tüm ödemeler dahil net 1.210 YTL'dir. Kısacası, 4 yıllık Türkiye'nin en seçkin üniversitelerinden mezun olmuş ve zorlu sınavlardan geçerek kariyer mesleğinde çalışmaya başlamış olan bir uzman yardımcısı ile 2 yıllık meslek yüksek okulu mezunu bir üst kurul sekreteri arasında 300, 4 yıllık üniversite mezunuyla ise tam 600 YTL fark bulunmaktadır.

Bugüne kadar çıkarılan kanun ve KHK'larla farklı hesaplamayı gerektirecek 50'ye yakın maaş unsuru daha ihdas edilmiştir. Bütün bu unsurların farklı vergilendirilmesi ve değişik kesintilere tabi tutularak hesaplanması ayrı bir uzmanlık haline gelmiştir. Bu durum sistemin karmaşık bir hal almasına sebebiyet vermiş ve şeffaf olmayı engellemiştir.

Maliye Bakanlığı 60 bini aşan personeli ve her ilçede yer alan teşkilatı ile Türkiye'nin en büyük Bakanlıklarından biridir. 160 Milyar YTL'lik Devlet gelirinin toplanmasından, bütçenin hazırlanıp ödeneklerin tahsis edilmesine, Devlete ait mal ve hesapların kayıtlarının tutulmasından bunların yerli yerinde harcanıp harcanmadığının kontrol edilmesine kadar bir çok önemli fonksiyon icra etmesine rağmen Maliye Çalışanları bugün, maalesef, gerek maaş ve gerekse de özlük hakları yönünden diğer tüm ekonomi birimlerinden daha geri durumda bulunmaktadır. Yıllar-

İstihdam Edilenler - Ayrılanlar

	Elaman İstihdam Sayısı	Ayrılan Eleman Sayısı	Kalan Personel Sayısı	Ayrıma Yüzdesi
Devlet Muhasebe Uzmanı	105	28	77	% 26,6
Devler Gelir Uzmanı	240	115	125	% 48

dır kendisine yönelik bir iyileştirme gündeme geldiği zaman diğer kamu çalışanlarına emsal teşkil edeceği gerekçesiyle bunu reddeden Maliye Bakanlığı çalışanları, bugün itibariyle ekonomi ile doğrudan ilgili olmayan kurumlardan bile daha düşük maaş ve özlük hakkı alarak, düşük maaş ve özlük hakları yönünden emsal hale gelmiştir.

Bu tablodan çıkan sonuç ise şu şekilde özetlenebilir:

1. Maliye Bakanlığı dışındaki Hazine, Dış Ticaret, Devlet Planlama Teşkilatı gibi genel bütçe rejimi içerisinde yer alan ancak kadro karşılığı sözleşmeli personel çalıştıran tüm kurumlarda maaş ve özlük hakları hususunda bir denge oluşmuş bulunmaktadır. Bu kurumlarda çalışan emsal personelin maaşları ya tamamen birbirinin aynısı veya çok cüzi bir farklılık arz etmektedir.

2. Müsteşarından Genel Müdürlerine, Merkezi Denetim Elamanlarından merkez ve taşrada çalışan uzman ve denetmenlerine varıncaya kadar tüm Maliye çalışanları ile gerek kadro karşılığı sözleşmeli personel çalış-

tıran ve gerekse de üst kurullarda istihdam edilenler arasında maaş ve özlük hakları açısından çok büyük uçurumlar meydana gelmiştir. Bugün gelir kaleminden sorumlu Maliye Müsteşarı, gider kaleminden sorumlu Hazine Müsteşarlığında çalışan emsali meslektaşından yaklaşık 900 YTL, Genel Müdürler 700 YTL, Daire Başkanları 500 YTL, Devlet Gelir, Bütçe, Muhasebe ve Devlet Malları Uzmanları ise 1.020 YTL daha düşük maaş almaktadırlar.

3. Üst Kurullarda çalışan uzman ve denetim elamanları ile Maliye Bakanlığının Merkezi denetim elamanları arasında da yukarıdaki tabloya benzer bir fark oluşmuştur. Örneğin, Merkezi Denetim Elamanlarından Maliye Müfettiş yardımcısı ve Hesap Uzman yardımcısı aynı nitelikte iş yapan bir BDDK murakıp yardımcısından veya EPDK uzman yardımcısından yaklaşık 800 YTL daha düşük maaş almaktadır. Oysa ki, üst kurullarda çalışan personelin sorumlu olduğu ekonomik büyüklük, Maliye Bakanlığı denetim elamanlarının sorumlu olduğu ekonomik büyüklüğün yanında çok küçük kalmaktadır.

4. Yukarıdaki tablodan çıkan en acı sonuçlardan biri de Maliye Bakanlığının en üstten en alta kadar tüm kariyer meslek çalışanlarının, üst kurullarda çalışan bir sekreter kadar bile maaş alamadıkları hususudur. İşe yeni başlamış 9/1 derecede bulunan bir Maliye Müfettişi, Hesap Uzman Yardımcısı veya Stajer Gelirler Kontrolörünün almış olduğu net maaş 1.736 YTL iken, aynı derece ve kademede yer alan üst kurulda çalışan bir sekreter 1.800 YTL almaktadır. İşin vahameti Maliye Bakanlığının merkezi kadrosunda çalışan diğer uzman ve uzman yardımcısının almış olduğu maaşlarla kıyaslandığında çok daha büyük olmaktadır. 01.01.2006 itibari ile merkezde çalışan bir Devlet Gelir, Bütçe, Muhasebat ve Devlet Malları Uzman yardımcısının almış oldukları maaş, fon ve diğer tüm ödemeler dahil net 1.210 YTL'dir.

5. Hangi gerekçe ile olursa olsun aynı veya benzer nitelikte iş yapan diğer ekonomi birimleri ile Maliye personeli arasında bu denli büyük bir maaş farkının oluşması, en üst kademeden en alt kademeye kadar tüm

Bazı üst kurullarda çeşitli kademelerde çalışan personelin almış oldukları net ücret

Kurum adı	Unvanı	Net Maaşı (YTL) (Ocak 2006 itibari ile)
EPDK	Sekreter (2 yıllık MYO mezunu)	1.500
EPDK	Sekreter (4 yıllık üniversite mezunu)	1.800
EPDK	Uzman Yrd. (9/1)	2.450
EPDK	Uzman (7/1)	2.850
BDDK	Uzman Yrd. (9/1)	2.300
BDDK	Uzman (7/1)	2.850
Telekomünikasyon Kurumu*	Savunma uzmanı (7/1)	2.751*
Şeker Kurulu*	Uzman (7/1)	2.286*
TAPDK*	Uzman (7/1)	2.499*

* Temmuz 2005 itibari ile aldıkları net maaş.

çalışanları rahatsız etmekte ve iş barışını bozmaktadır Bu nedenle ekonominin ve kamu finansmanın kalbinde yer alan Maliye çalışanlarının özlük hakları iyileştirilerek diğer ekonomi birimleri ile olan maaş ve özlük hakları farkının kapatılması gerekmektedir. Bu kapsamda;

a) Maliye Bakanlığının Müsteşarından Genel Müdürlerine, Daire Başkanlarından merkezde ve taşrada çalışan uzman ve denetmenlerine kadar tüm personelinin maaşları, Hazine, Dış Ticaret ve DPT de çalışan emsali personelin maaşlarıyla eşit olacak şekilde;

b) Merkezi Denetim Elamanları olan Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları ve Kontrolörlerin maaşları ise aynı mahiyette iş yapan Bankacılık Yeminli Murakıpları ve diğer üst kurul personelinin maaş ve özlük hakları ile eşit olacak şekilde düzenlenmelidir.

Bazı unvanların net maaşları Ocak 2006

Kurum	Unvan/derece	Net Maaş YTL	Kurum	Unvan/Derece	Net Maaş YTL
Hazine Müsteşarlığı*	Müsteşar (1/4)	4,020	Maliye Bakanlığı	Müsteşar (1/4)	3,155
	Genel Müdür (1/4)	3,660		Genel Müdür (1/4)	3,000
	Daire Başkanı (1/4)	2,932		Daire Başkanı (1/4)	2,450
	Uzman (1/4)	2,570		Devlet Gelir Uzmanı (1/4)	1,550
	Uzman Yrd. (9/1)	1,948		D. Gelir Uzman Yrd. (9/1)	1,210
Dış Ticaret Müsteşarlığı*	Müsteşar (1/4)	4,020		Devlet Bütçe Uzmanı (1/4)	1,600
	Genel Müdür (1/4)	3,660		Devlet Bütçe Uzman yrd. (9/1)	1,260
	Daire Başkanı (1/4)	2,932		Devlet Muhasebe Uzmanı (1/4)	1,550
	Uzman (1/4)	2,570		Devlet Muhasebe Uzman yrd. (9/1)	1,210
	Uzman Yrd. (9/1)	1,948		Devlet Malları Uzmanı (1/4)	1,550
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı*	Müsteşar (1/4)	4,020		Devlet Malları Uzman Yrd. (9/1)	1,210
	Genel Müdür (1/4)	3,660		Gelir Uzmanı (1/4)	1,470
	Daire Başkanı (1/4)	2,932		Gelir Uzman Yrd. (9/1)	1,130
	Uzman (1/4)	2,570		Vergi Denetmeni (1/4)	1,556
	Uzman Yrd. (9/1)	1,948		Vergi Denetmen Yrd. (9/1)	1,222
Sermaye Piyasası Kurulu	SPK Uzmanı	3,000		Maliye Müfettişi (1/4)	2,446
	SPK Uzman Yrd. (9/1)	2,400		Maliye Müfettiş Yrd	1,736
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Bankacılık uzmanı	2,850		Hesap Uzmanı (1/4)	2,446
	Bankacılık Uzman yrd. (9/1)	2,300		Hesap Uzman Yrd. (9/1)	1,736
	Bankacılık Yeminli Murakıpları	2,850		Gelirler Kontrolörü (1/4)	2,446
	Bankacılık Murakıpları Yrd. (9/1)	2,300		Stajer Gelirler Kontrolörü (9/1)	1,736
EPDK	Sekreter (2 yıllık MYO mezunu)	1.500		Muhasebat Kontrolörü (1/4)	2,446
	Sekreter (4 yıllık üniversite mezunu)	1.800		Stajer Muhasebat Kontrolörü (9/1)	1,736
	Uzman Yrd. (9/1)	2.450		Bütçe Kontrolörü (1/4)	2,446
	Uzman (7/1)	2.850		Stajer Bütçe Kontrolörü	1,736
Tele. Kurumu**	Savunma uzmanı (7/1)	2.751*		Milli Emlak Kontrolü (1/4)	2,446
TAPDK**	Uzman (7/1)	2.499*		Stajer M. Emlak Kontrolörü (9/1)	1,736

* İkramiye dahil ortalama maaşlar.

** Temmuz 2005 itibarı ile almış oldukları net maaş.

İthalatın önlenemeyen yükselişi

İthalatın artış trendi bir türlü kırılmıyor. Son üç ayda ihracat bir önceki yıla göre yüzde 4.3 artarken, aynı dönemde ithalat artışı yüzde 13.2 oldu. 2006 yılının ilk üç ayında ihracat 17.9 milyon dolar olurken, ithalat 29.1 milyon dolar oldu. Dış ticaret açığı yüzde 31 artarak, yılın ilk üç ayında 11 milyar dolara ulaştı.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan dış ticaret istatistikleri, Türk ekonomisine yönelik sinyal vermeye devam ediyor. İthalatın artış eğilimi tırmanarak varlığını geliştirirken, dış ticaret dengesindeki açıkta hızla büyümeye devam ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı geçici verilere göre 2006 yılı mart ayında; geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 5,8 oranında artarak 6.975 milyon dolar, ithalat yüzde 9,7 oranında artarak 11.189 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı yüzde 16,9 oranında artarak 3.604 milyon dolardan

4.214 milyon dolara yükseldi.

Geçtiğimiz yıl mart ayında yüzde 64.6 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, bu yıl mart ayında yüzde 62.3 olarak gerçekleşti.

Yılın ilk üç aylık döneminde, 2005 yılının aynı dönemine göre ihracat yüzde 4,3 artarak 17 milyar 985 milyon dolar oldu. İthalat ise yüzde 13,2 artarak 29 milyar 123 milyon dolar olarak gerçekleşti. Geçtiğimiz yılın ilk üç aylık döneminde 8 milyar 491 milyon dolar olan dış ticaret açığı, 11 milyar 138 milyon dolara yükseldi. Dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında yüzde 31'lik bir artış gösterdi. Dış ticaret açığında yılın ilk çeyreğinde

yaşanan bu yüzde 31 oranındaki artış, bu yılki açığın 50 milyar doların üzerinde bir büyüklüğe ulaşacağına işaretlerini verdi. Geçen yılın ilk çeyreğinde 17 milyar 241 milyon dolarlık ihracat ve 25 milyar 732 milyon dolarlık da ithalat yapılmıştı.

Martta ithalatta yaşanan artış büyük ölçüde tüketim malları ithalatındaki yüzde 25'i aşan orandaki artıştan kaynaklandı. Tüketim mallı ithalatının 1.5 milyar dolara kadar yükseldiği martta ham madde ithalatı yüzde 7.9 artarak 7.8 milyar, yatırım malları ithalatı ise yüzde 6.7 artarak 1.8 milyar dolar oldu.

İlk üç ayda Türkiye ihracatını sa-

dece 774 milyon dolar artırırken, ithalatında 3 milyar 391 milyon dolarlık artış yaşandı. Dış ticaret açığı ise 2 milyar 647 milyon dolar oldu. Bu gelişme nedeniyle geçen yılın ilk çeyreğinde yüzde 67 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 61.8'e kadar indi.

Ocak-mart döneminde Türkiye'nin yatırım malları ithalatı yüzde 18.2 artarak 4 milyar 766 milyon dolara kadar yükselirken, ara malları ithalatı ise yüzde 8.7'lik artışla 20 milyar 652 milyon dolar oldu. Aramalı ithalatının 1 milyar 983 milyon dolarını geçen yıla göre yüzde 25 artan ham petrol ithalatı meydana getirdi. Tüketim malı ithalatı ise yüzde 36.3'lük bir büyümeyle 3 milyar 617 milyon dolara yükseldi. İthalattaki 3 milyar 390 milyon dolarlık artışın 734 milyon doları yatırım mallardan, 1 milyar 661 milyon doları ham madde ithalatından, 963 milyon doları ise tüketim mallarından kaynaklandı.

Aynı dönemde Türkiye'nin yatırım malları ihracatı yüzde 5.8 azalarak 1 milyar 905 milyon dolara çıktı.

Buna karşılık ara

malları ihracatı yüzde 8.1'lik artışla 7 milyar 706 milyon dolar olurken, tüketim malları ihracatı ise yüzde 1.1'lik artışla 8 milyar 122 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye'nin AB ülkelerine yaptığı ihracat yüzde 2 artarak 9 milyar 735 milyon dolara çıkarken, diğer ülkelere yapılan ihracat ise yüzde 9.4 artarak 7 milyar 647 milyon dolar oldu. Türkiye'deki serbest bölgelere ihracat ise yüzde 14.1'lik azalmayla 656 milyon dolara indi.

Türkiye'nin AB ülkelerinden yaptığı ithalat ise ilk üç ayda yüzde

10.3 artarak 11 milyar 847 milyon dolara çıkarken, diğer ülkelerden yapılan ithalat yüzde 15.5 artarak 17 milyar 113 milyon dolar oldu. Türkiye'deki serbest bölgelerden yapılan ithalat ise yüzde 2.6 azalarak 163 milyon dolara indi.

Türkiye'nin yıllık ithalatı mart ayı sonunda 120 milyar dolara kadar yükselirken, yıllık ihracat ise 74.2 milyar dolarda kaldı. Toplam 194 milyar dolarlık bir dış ticaret hacmine ulaşan Türkiye'nin dış ticaret açığı ise 45.8 milyar doları buldu.

	Mart			Ocak - Mart		
	2005	2006	Değişim (%)	2005	2006	Değişim (%)
İhracat (Milyon \$)	6 592	6 975	5,8	17 241	17 985	4,3
İthalat (Milyon \$)	10 196	11 189	9,7	25 732	29 123	13,2
Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$)	- 3 604	- 4 214	16,9	- 8 491	- 11 138	31,2
Karşılama Oranı (%)		64,6	62,3		67,0	61,8

2020’de dış ticaret açığı 100 milyar dolara çıkacak

Dokuzuncu Kalkınma Planı hazırlıkları çerçevesinde yer alan Dış Ticaret Özel İhtisas Komisyonu Türkiye’nin dış ticaret açığının 2020 yılında 100 milyar dolara ulaşacağı öngörüsünde bulundu. Komisyon, taslak raporunda 2007-2013 yıllarını kapsayacak dış ticaret vizyonunu da belirledi.

Dış Ticaret Özel İhtisas Komisyonu, Dokuzuncu Kalkınma Planının dış ticaret bölümüne temel teşkil edecek taslak raporunu hazırladı. Taslak rapor dış ticaret vizyonunu şöyle belirledi; “Orta ve yüksek teknoloji üretebilen, ihracat içerisinde orta ve yüksek teknoloji mallarının payını artıran, marka ürünler sunabilen, dünyada lider firmalar yaratabilen, ürün ve pazar çeşitliliğini artıran, ticaretin önündeki teknik engelleri asgari düzeye indirmiş, ticareti kolaylaştırıcı kurumsal alt yapıyı ve devlet-üniversite-özel sektör- sivil toplum kuruluşları işbirliğini sağlayarak rekabet şartlarını oluşturmuş, sürdürülebilir ve dengeli dış ticaret yardımıyla gelişmiş ekonomiler arasında yer almak.”

Vizyon hedeflerine ulaşabilmek için stratejik amaç, hedef ve ilkelere belirlendi. Vizyona yönelik stratejik amaçlar şöyle; İhracatın mal bileşeninin katma değeri yüksek ürünlerden oluşmasının sağlanması. İhracatın ithalata bağımlılığın sektörel ve makro bazda azaltılması. Yatırımcının önündeki tüm engellerin kaldırılması ve yatırımı özendirici tedbirlerin alınması. Kaliteli Türk ürünlerinin müşteri odaklı ve dinamik tekniklerle tanıtım ve pazarlamasının sağlanması. Bürokrasinin Azaltılması ve Dene-tim Etkinliği’nin sağlanması. AB teknik mevzuatına uyum çalışmalarının tamamlanması ve AB dışı ülkelerle ticaretimizdeki teknik engellerin asgariye indirilmesi için imkanların değerlendirilmesi.

Özel ihtisas Komisyonu, AB mevzuatının üstlenilmesi ve uygulanması bakımından en fazla hazır olan sektörlerin başında dış ticaretin geldiği saptamasında bulundu. 1 Ocak 1996 tarihinden beri uygulamada olan Türkiye – AB Gümrük Birliği nedeniyle önemli ölçüde mevzuat uyumu sağlandığı ifade edildi. Bununla birlikte, teknik mevzuat gibi halen uyum çalışmaları devam eden alanların yanı sıra, dahilde işleme rejiminde olduğu gibi uyumluluğu gözden geçirilmesi gereken konular ve ithal lisansları ve kısıtlamaları gibi ikili ticarete AB tarafınca sorun olarak gündeme getirilen uygulamalar bulunduğunun da altı çizildi.

Dünya ekonomisindeki gelişmeler, sürdürülebilir bir ihracat büyüme-

sinin düşük üretkenlik ve düşük ücretlere sahip sanayiler ile fiyat rekabeti sonucu elde edilemeyeceğini göstermektedir. Diğer yandan, AB ile ticarete, teknik engellerin kaldırılması sonucunda emek yoğun ürün kategorilerinde Türkiye ile ihracat yapısı benzer Bulgaristan ve Romanya arasında rekabet artacaktır. Ticarete teknik engellerin kaldırılması sonucu AB içerisinde ortaya çıkacak yeni işbölümü sonucunda Türkiye'nin hammadde ve emek yoğun katma değeri düşük sektörlerde uzmanlaşacağını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bu tür bir uzmanlaşma kalıbı ise tekstil ve giyim sektörlerinin toplam katma değer yaratmadaki görece olarak düşük payları göz önüne alındığında, Türkiye'nin ihracatını yeniden yapılandırması gerekliliğine işaret etmekte.

Nitekim İhtisas komisyonu üyeleri tarafından yapılan swot analizi sonuçlarına göre dış ticaretin zayıf yönleri, ihracatta karşılaşılan pazarlama sorunları, yatırım ortamının iyi olmamasından kaynaklanan sorunlar, ihracatın mal bileşeninin katma değeri düşük ürünlerden oluşması, tarife dışı teknik engeller, dış ticaretteki alt yapı sorunları, bürokrasi ve mevzuat problemleri, ihracatın ithalata bağımlılığı, kur riski ve piyasa gözetim ve denetiminden kaynaklanan sorunlar olarak saptandı. İhracat ile ilgili prob-

lemlerden birisi geleneksel pazarlama yapısının devam etmekte olması ve nitelikli pazarlama elemanının bulunması sorunu. İhracatta karşılaşılan diğer önemli bir problem girdi maliyetlerinin yüksekliğinin üretim maliyetlerini arttırarak rekabet gücünü azaltmasıdır. İstihdam üzerindeki vergi ve sigorta primi yüklerinin yüksekliği ile birlikte yüksek enerji fiyatları Türkiye'de üretim maliyetlerini arttıran

unsurlar olarak saptandı. İhracatın mal bileşeninin katma değeri düşük mallardan oluşması ihracatın diğer bir zayıf yönünü oluşturmaktadır. Türkiye ağırlıklı olarak düşük oranlı katma değer yaratan ürünler ihraç etmekte ve ihracat yapısı dünya ticaretindeki "dinamik ürünler" veya "yükselen" sektörler sınıflamasıyla örtüşmemekte. Türkiye'nin AB'ye olan imalat sanayi ihracatının ticarete teknik engellerden büyük ölçüde etkilenmesi sorunlardan bir diğerini teşkil etmekte.

Genel anlamda ihracatta karşılaşılan sorunlardan bir diğeri dış ticarete uygulanan mevzuatın karışık olmasıdır. Bu bağlamda diğer bir sorun, politika uygulayıcı kurum ve kuruluşların dağınıklığıdır. Türk lirasının daha önceki bölümlerde incelendiği gibi son yıllarda değer kazanmasının önemli sonuçlarından birisi kur avantajına bağlı olarak ithalatın artmasıdır. Bu ise kur avantajı nedeniyle ithal girdi bağımlılığının artması anlamına gelmektedir. Diğer taraftan döviz kurunda yaşanan dalgalanmalara karşı gerek ithalatçıları gerek ihracatçıların başvurabilecekleri korunma araçları yeterli düzeyde bulunmamaktadır. Sektörel ihracatla ilgili diğer önemli bir sorun ihracatın ithalata bağımlı yapısıdır. Bu konuda yapılmış çalışmalar, hem ihracat sektörlerinin ithalata bağımlı bir yapı gösterdiğine, hem de ge-

leneksel ihracat sektörlerinde söz konusu bağımlılığın 1980 sonrası dönemde arttığına dikkati çekmektedir.

Buna karşılık, dış ticaretin güçlü yönleri; nitelikli yetişmiş insan gücünden kaynaklanan avantajlar, güçlü ihracat sektörleri, girişimcilik, esnek üretim yapısına sahip olunması, büyük bir iç pazara sahip olunması, ihracattaki ürün çeşitliliği ve kurumsal altyapıda son yıllarda görülen iyileşmeler olarak saptanmıştır. Potansiyel olarak aktif nüfusun toplam nüfus içerisindeki

payının artması nüfus yapısı yaşlanan AB karşısında avantaj oluşturmaktadır. Genç nüfus potansiyeline ek olarak, Türkiye'nin ihracatta sahip olduğu avantajlardan bir diğeri de görece olarak nitelikli insan gücüne sahip olmasıdır. İnsan gücü ile ilgili olarak ihracat sektörlerinin diğeri bir avantajı görece olarak daha ucuz işgücüne sahip olunmasıdır.

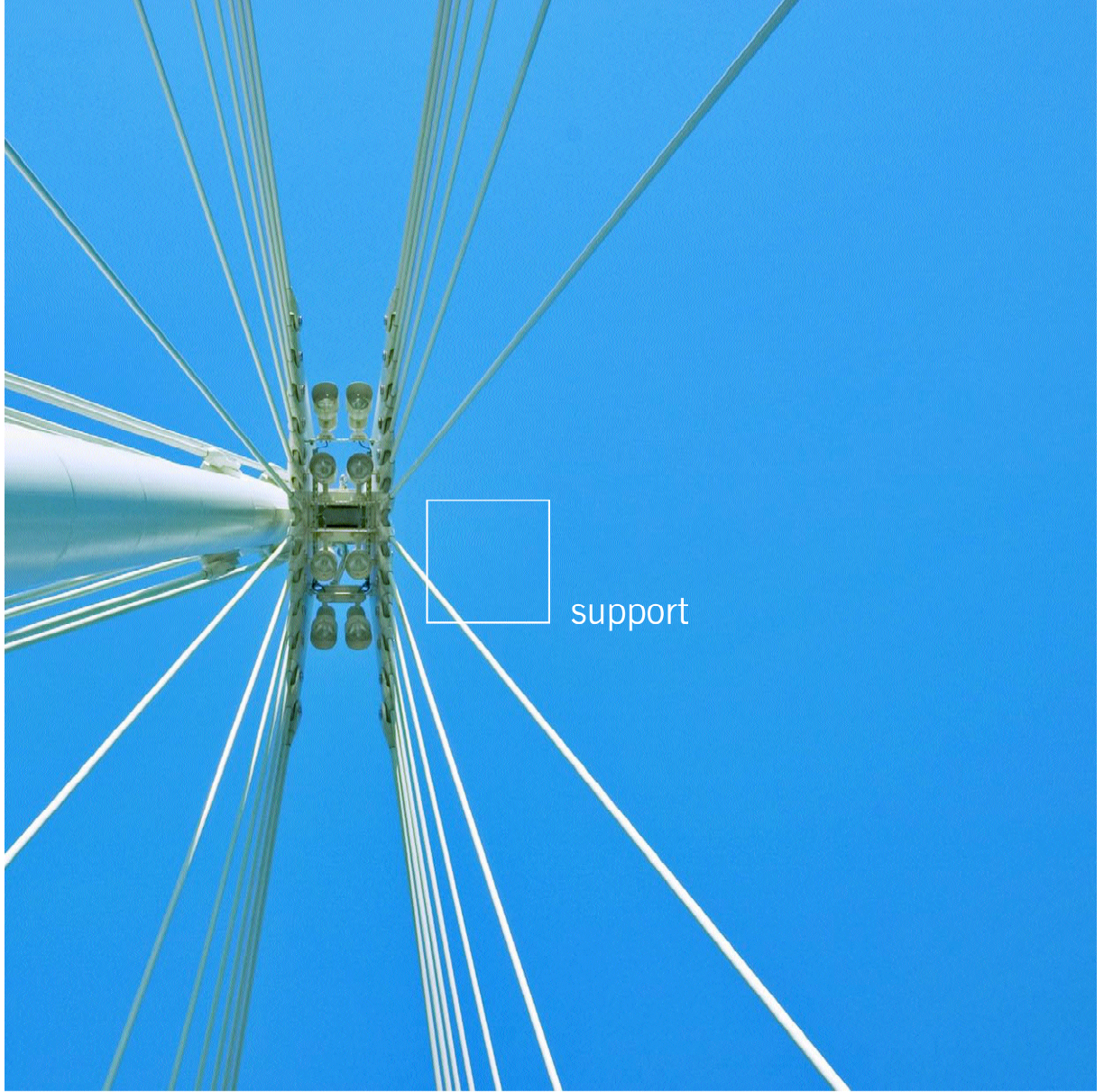
Türkiye'nin başlıca ihracat sektörleri olan tekstil, hazır giyim ve otomotiv sektörlerinin yaratılan istihdam, imalat sanayi üretimi içerisindeki payı ve etkileşim içerisinde bulunan diğeri sanayi sektörleri açısından düşünüldüğünde öncü sektörler olduğu görülmektedir. Dış ticaretin diğeri bir güçlü yönü, girişimci, risk alabilen, değişikliklere ve gelişmelere hızlı bir şekilde uyum sağlayan dinamik özel sektörün varlığıdır. Türk sanayinin istenen miktarda, istenen niteliklere sahip ürünleri, istenen sürede alıcılara sağlanması anlamında esnek bir üretim yapısına sahip olması dış ticaretin diğeri bir güçlü yönünü teşkil etmektedir. Türkiye'deki güçlü iç pazar ise hem yatırım potansiyeli açısından hem de ithalat açısından önemlidir. 1980 öncesi ile karşılaştırıldığında hem tarım ürünleri ağırlıklı ihracatın yerini sanayi ürünleri ihracatının aldığı hem de dış ticarete konu edilen ürünlerin çeşitliliğinin arttığı görülmektedir. Son yıllarda ticareti kolaylaştırma amacıyla özellikle gümrüklerde önemli yapısal reform çalışmaları başlatılması bağlamında ku-

rumasal altyapıda meydana gelen iyileşmeler dış ticaretin diğeri bir güçlü yönünü oluşturmaktadır.

Türk dış ticaretinin yukarıda özetlenmeye çalışılan mevcut durumu, güçlü ve zayıf yanları değerlendirilerek gelecekle ilgili oluşturulan vizyonda yüksek teknoloji üretimi, ihracat içerisinde orta ve yüksek teknoloji mallarının payının artırılması, ürün ve pazar çeşitliliğinin artırılması, marka ürünler sunulabilmesi, ticaretin önündeki teknik engellerin asgari düzeye indirilmesi, kurumsal alt yapının iyileştirilmesi gibi perspektifler göz önüne alınarak dengeli bir dış ticaret yapısına kavuşulması uygulanmıştır. Bu kapsamda belirlenen stratejik amaçlar; ihracatın mal bileşeninin katma değeri yüksek ürünlerden oluşmasının sağlanması, ihracatın ithalata bağımlılığın sektörel ve makro bazda azaltılması, yatırımcının önündeki tüm engellerin kaldırılması ve yatırımı özendirici tedbirlerin alınması, kaliteli Türk ürünlerinin müşteri odaklı ve dinamik tekniklerle tanıtım ve pazarlamasının sağlanması, bürokrasinin azaltılması ve denetim etkinliğinin sağlanması, AB teknik mevzuatına uyum çalışmalarının tamamlanması ve AB dışı ülkelerle ticaretimizdeki teknik engellerin asgariye indirilmesi için imkanların değerlendirilmesidir.

1980 sonrasında dış ticaretimiz önemli gelişmeler kaydetmiştir. 1980 yılında 10,8 milyar dolar olan dış ticaret hacmi, 1990 yılında 35,3

milyara, 2000 yılında 82 milyar dolara ve 2004 yılına gelindiğinde ise 161 milyar dolara ulaşmıştır. Aynı dönemde dış ticaret açığımız ise sırasıyla, 5 milyar dolar, 7,5 milyar dolar, 26,7 milyar dolar ve 35 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yapılan dış ticaretin trend analizi yıllık ortalama yüzde 5-6 büyüme oranı varsayımı altında 2020 yılında dış ticaret açığının yaklaşık 100 milyar dolar olacağını tahmin etmektedir. Dolayısıyla yukarıda belirtilen vizyon çerçevesindeki stratejik amaçları sağlamaya yönelik olarak hem yasal hem de kurumsal birçok düzenlemenin yapılmasının gereği ortaya çıkmaktadır. Bu tür bir strateji çerçevesinde yatırım politikası, AR-GE politikası, sosyal güvenlik politikası, KOBİ'lere yönelik politikalar gibi birçok politikanın da yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda, AB'nin Bölgesel Politika ve Yapısal Uyum, Sosyal Politika ve İstihdam, KOBİ'ler, Bilim ve Araştırma vb alanlardaki düzenlemelerine uyum ve bu kapsamda sağlanacak yeni olanaklar firmamızın rekabet gücünün artırılması, istihdam gücümüzün ve üretimin artan rekabet koşullarına uyum sağlama kapasitesinin geliştirilmesi bakımından özel önem taşımaktadır. Bu tür bir strateji uygulanmadan var olan yapının bulunduğu durumda dış ticaret açığının kalıcı olması beklenebileceği görüşü yer aldı.

ACCA; TÜRMOB, TMUD ve IFAC'ın birlikte organize ettiği bu yılın Dünya Muhasebeciler Kongresi'nin elmas sponsoru olmaktan gurur duymaktadır. ACCA, 260,000 öğrencisi ve 110,000 üyesi ile en büyük ve en hızlı gelişen uluslararası meslek kuruluşudur.

ACCA ve TÜRMOB 2004 yılında imzaladıkları mütabakat zaptı, iki kuruluş arasında ileri işbirliğinin temellerini kurmuştu. TÜRMOB ile birlikte Türk muhasebe mesleğini desteklemek üzere çalışıyoruz.

ACCA İle İletişim

2 Central Quay 89 Hydepark Street Glasgow G3 8BW United Kingdom

+44 (0) 141 582 2000 / info@accaglobal.com / www.accaglobal.com

Bankacılık sektörünün karı azaldı

Bankacılık sektörünün, faiz dışı giderlerindeki artış ile faiz dışı gelirlerde yaşanan artıştan dolayı vergi öncesi karı geriledi. Bir önceki yıla göre sektörün vergi öncesi karı yüzde 5 azaldı. Vergi provizyonundaki artışın - da katkısıyla bankacılık sektörünün dönem net karı yüzde 8,3 azaldı.

2005 yılının Şubat ayında 2,6 milyar YTL seviyesinde olan bankacılık sektörü toplam net faiz gelirleri yüzde 0,6 oranında artarak bu yılın aynı döneminde 2,7 milyar YTL seviyesine yükseldi. Söz konusu dönemde bankacılık sektörü faiz dışı gelirler kaleminde meydana gelen yüzde 35,3 oranındaki artışa karşın; toplam faiz dışı giderlerde meydana gelen yüzde 6,1 oranındaki artış ve toplam diğer faiz dışı gelirlerde gözlenen yüzde 42,2 oranındaki azalışlar sonucunda bankacılık sektörünün vergi öncesi karı azaldı.

2005 yılı Şubat ayında 2,5 milyar YTL seviyesinde olan bankacılık sektörü vergi öncesi dönem karı yüzde 5 oranında azalarak bu dönem 2,4 milyar YTL seviyesine geriledi. Vergi provizyonunda bir

önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen yüzde 3,8 oranındaki artışın da katkısıyla bankacılık sektörü dönem net karı yüzde 8,3 oranında azalarak 2005 yılı Şubat dönemindeki 1,8 milyar YTL seviyesinden 2006 yılı Şubat ayında 1,7 milyar YTL'ye geriledi.

Kalkınma ve yatırım bankaları haricindeki banka gruplarının dönem net karları bir önceki yılın aynı dönemine göre azalmasına karşın; kalkınma ve yatırım bankalarının dönem net karının söz konusu dönemde yüzde 191 oranında artarak 2006 yılının Şubat döneminde 285 milyon YTL seviyesine yükseldi. Kamu sermayeli mevduat bankaları; özel sermayeli mevduat bankaları ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının dönem net karları bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla yüzde 22,5, yüzde

14,8 ve yüzde 47,9 oranlarında azaldı.

2005 yılı Şubat ayında 6,8 milyar YTL seviyesinde olan bankacılık sektörü toplam faiz gelirleri yüzde 10,8 oranında artarak 2006 yılı Şubat döneminde 7,6 milyar YTL seviyesine yükseldi. Faiz gelirleri içerisinde, alım satım amaçlı menkul kıymetler ve satılmaya hazır menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinin, söz konusu değerlerin bir yıllık dönemde toplam aktif büyüklüğü içerisindeki paylarının değişimine paralel bir değişim gösterdiği görülmekte.

Diğer taraftan, kredilerden alınan faizlerin bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 27,5 oranında arttığı görüldü. Kredilerden alınan faizlerin bankacılık sektörü toplam gelirleri içerisindeki payı 2005 yıl sonunda yüzde 36,8 seviyesinde

iken söz konusu oranın Şubat 2006 döneminde yüzde 36,7 seviyesine geriledi.

Kredilerden elde edilen faiz gelirlerinin toplam faiz gelirleri içerisindeki payı yüzde 49 olarak gerçekleşti. Banka grupları açısından bakıldığında, kamu bankalarının toplam faiz gelirlerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,3 oranında azaldığı; buna karşın özel sermayeli mevduat bankalarının faiz gelirlerinin söz konusu dönemde yüzde 16,5 oranında arttı. Yabancı sermayeli mevduat bankalarının toplam faiz gelirleri ise 2005 yılının Şubat dönemine göre ağırlıklı olarak kredilerden elde edilen faiz gelirlerinde gözlenen artışa bağlı olarak yüzde 91,4 oranında arttı. Kalkınma ve yatırım bankalarının toplam faiz gelirleri ise söz konusu dönemde yüzde 9,8 oranında arttı.

Bir önceki yılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında, 2005 yılının Şubat ayında 3,9 milyar YTL seviyesinde olan toplam faiz giderlerinin, faiz gelirlerindeki artışın üzerinde yüzde 17,1 oranında artarak incelenen dönemde 4,6 milyar YTL seviyesine yükseldiği görülmekte. Faiz giderleri arasında, mevduata verilen faizler, bankalara verilen faizler ve repo işlemlerine verilen faizler dikkat çekmektedir. 2005 yılı Şubat döneminde 3,2 milyar YTL seviyesinde olan mevduata verilen faizlerin yüzde 18,6 oranında artarak 3,8 milyar YTL seviyesine yükseldiği görülmekte.

Bununla birlikte, 2005 yılı Şubat döneminde mevduata verilen faizlerin toplam faiz giderleri içerisindeki payı yüzde 81,6 iken; mevduata verilen faiz giderlerindeki artışın toplam faiz giderlerindeki artışın üzerinde gerçekleşmesine bağlı olarak incelenen dönemde söz konusu oran 100 baz puanlık artışla yüzde 82,6 olarak gerçekleşti. Bununla birlikte bankalara verilen faizler incelenen son bir yıllık dönemde neredeyse iki katına çıkarak 545 milyon YTL olarak gerçekleşti.

Özel sermayeli mevduat bankalarının toplam faiz giderlerinin, mevduata verilen faizler ve bankalara verilen faizler kalemlerinde gözlenen sırasıyla yüzde 41,3 ve yüzde 118 oranındaki artışlar nedeniyle faiz gelirlerindeki artışın bir hayli üzerinde yüzde 38,5 oranında gerçekleştiği görülmekte. Özel sermayeli mevduat bankaları haricindeki banka gruplarında faiz gelirlerindeki artış, faiz giderlerindeki artışın üzerinde gerçekleşirken; kamu sermayeli mevduat bankalarının toplam faiz giderlerinin toplam faiz gelirlerinden daha fazla azaldığı görülmekte.

Özel sermayeli mevduat bankaları haricindeki mevduat bankalarının net faiz gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre artarken; özel sermayeli mevduat bankalarının net faiz gelirlerinin azaldığı görülmekte. Bankacılık sektörü toplam net faiz gelirleri ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,3 oranında artarak 3,0 milyar YTL seviyesine yükseldi. Takipteki ala-

caklar özel provizyonunda söz konusu dönemde gerçekleşen yüzde 19,6 oranındaki artış nedeniyle bankacılık sektörü provizyonlar sonrası net dönem karı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,6 oranında artarak 2,7 milyar YTL seviyesine yükseldi.

2003 yılı başında yüzde 140 civarında gerçekleşen faiz gelirlerinin, faiz giderlerini karşılama oranı, 2005 yılının Şubat ayında yüzde 174 seviyesinde gerçekleşti. 2005 yılının ilk altı aylık döneminde faiz oranlarındaki hızlı düşüş sonucunda mevduat vadelerinin kısa olması dolayısıyla vade uyumsuzluğunun bir sonucu olarak faiz gelirlerinde meydana gelen artış, faiz giderlerindeki artışın oldukça üzerinde gerçekleşti. Bunun sonucunda faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı 2005 yılının ilk yarısında yüzde 182,2 seviyesinde gerçekleşti. 2005 yılının ikinci yarısında daha temkinli olarak düşen faiz oranlarının da katkısıyla söz konusu oran, 2005 yılsonunda yılın ilk altı aylık dönemine göre yaklaşık 600 baz puan azalarak yüzde 176,3 seviyesine gerilemişti. Faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı 2006 yılının Şubat döneminde yüzde 164,7 seviyesine geriledi. Takip eden dönemde faiz oranlarının önceki dönemlere göre daha temkinli olarak düşeceği ve bankalar arasındaki rekabetin daha da artacağı öngörüsü altında faiz gelirleri ile faiz giderleri arasındaki makasın daralmaya devam edeceğini bekleniyor.

Türkiye 17'nci büyük ekonomi olacak

Uluslararası Para Fonunun (IMF) verilerine göre, Türkiye 2005 yılında İsveç ve İsviçre'yi geride bırakarak 362.5 milyar dolarlık gayri safi yurt içi hasılayla Dünyanın 19'uncu büyük ekonomisi haline geldi. Türkiye bu yıl ise Suudi Arabistan ve Belçika'yı geçecek ve 414.1 milyar dolarla dünyanın 17'nci büyük ekonomisi olacak.

Hem ekonomideki yüzde 7.6'lık büyüme oranı hem de YTL'nin değerlenmesi Türkiye'yi geçen yıl 362.5 milyar dolarlık milli geliriyle İsveç ve İsviçre'yi geride bırakıp dünyanın en büyük 19'uncu ekonomisi haline getirdi.

Türkiye'nin bu yıl da 414 milyar dolara ulaşacak milli geliriyle Suudi Arabistan ve Belçika'yı geride bırakıp Dünyanın 17'nci büyüğü haline geleceği tahmin edildi.

Uluslararası Para Fonu (IMF)

dünyadaki 180 ülkenin 2005 ve önceki yıllara ilişkin gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) büyüklükleriyle 2006-2007 yıllarına ilişkin tahminlerini açıkladı.

Buna göre geçen yıl cari dolar kurlarıyla yüzde 19.8 oranında büyüyerek 362.5 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaşan Türkiye ekonomisi İsveç ve İsviçre'yi geride bırakarak 19'uncu oldu. Türkiye 2004 yılında 302.6 milyar dolarlık milli geliriyle 21'nci sırada yer almıştı.

Türkiye'nin dolar bazında milli gelirini yüzde 19.8 oranında artı-

rarak 362.5 milyar dolara çıkardığı 2005 yılında İsveç'in milli geliri 350.7 milyardan 358.8 milyara, İsviçre'ninki ise 322.3 milyar dolardan 346.1 milyar dolara çıktı.

IMF'nin tahminlerine göre Türkiye ekonomisi dolar bazında bu yıl ise yüzde 14'ün üzerinde büyüyerek 414.4 milyar dolarlık bir milli gelire ulaşacak. Böylece Türkiye bu yıl da iki basamak daha yükselerek 180 ülke içerisinde 17'nci büyük ekonomi haline gelecek.

Türkiye'nin bu yıl Suudi Arabis-

tan ve Belçika'yı geride bırakacağı tahmin ediliyor. Suudi Arabistan'ın geçen yıl 367.5 milyar dolar olan milli gelirinin gelecek yıl 360.6 milyar dolara gerileyeceği, Belçika'nın milli gelirinin ise 372.1 milyar dolardan 373.3 milyar dolara çıkacağı öngörüldü.

Türkiye'nin üzerindeki 16 ülke

2005 yılında da ABD 12 trilyon 485 milyar dolara çıkan GSYİH'siyle dünyanın en büyük ekonomisi olma konumunu sürdürürken, ABD'yi 4 trilyon 571.8 milyar dolarla Japonya, 2 trilyon 797 milyar dolarla Almanya izledi.

Çin 2 trilyon 224.8 milyar dolara yükselen milli geliriyle İngiltere ve Fransa gibi ülkeleri geride bırakarak dördüncü sıraya yerleşti. İngiltere 2 trilyon 201 milyar dolara çıkan milli geliriyle beşinci, Fransa ise 2 trilyon 105 milyar dolarla altıncı oldu.

Bu ülkeleri 1 trilyon 766 milyar dolarla İtalya, 1 trilyon 130 milyar dolarla geçen yıl trilyon dolarlık ekonomiler arasına katılan Kanada ve 1 trilyon 26 milyar dolarla İspanya izledi.

Milli gelir büyüklüğü açısından 2005 yılında 793 milyar dolarla Kore, 792.7 milyar dolarla Brezilya, 775 milyar dolarla Hindis-

tan, 766 milyar dolarla Rusya, 768 milyar dolarla Meksika, 708 milyar dolarla Avusturalya, 625.3 milyar dolarla Hollanda Türkiye'nin üzerinde yer aldılar.

1 trilyon doları aşan ekonomiler

2005 yılında Kanada'nın katılı

mıyla birlikte trilyon dolarla ölçülebilen milli gelire sahip ülke sayısı dokuza çıktı.

Bu yıl Berizly'a'nın katılımıyla trilyon dolarlık ülke sayısının 10'a, gelecek yıl ise Rusya'nın katılımıyla 11'e çıkacağı tahmin ediliyor.

İlk 20 Ülkenin GSMH'si (milyar dolar)

	2004	2005	2006	2007
ABD	11.734	12.486	13.228	13.943
Japonya	4.587	4.571	4.421	4.569
Almanya	2.755	2.797	2.753	2.847
Çin	1.932	2.225	2.530	2.819
İngiltere	2.133	2.201	2.229	2.367
Fransa	2.046	2.106	2.093	2.173
İtalya	1.725	1.766	1.751	1.815
Kanada	993	1.130	1.259	1.309
İspanya	1.041	1.127	1.156	1.230
Brezilya	604	793	1.023	1.115
Rusya	591	766	900	1.047
Kore	680	793	892	949
Hindistan	666	775	850	925
Meksika	683	768	847	894
Avustralya	637	708	729	764
Hollanda	608	625	625	655
Türkiye	303	362	414	447
Belçika	357	372	373	389
İsviçre	359	368	361	366
İsveç	351	359	359	374

Dünya Bankası'nın önceliği

Yolsuzlukla mücadele

Dünya Bankası yolsuzluğun önlenmesi alanına, daha genel anlamda ise kamu sektörü yönetişimi ve kurumsal reform alanlarına verdiği önemin giderek yoğunlaştırdı. Bankanın kredi portföy yapısına da bu gelişmeler yansdı. Dünya Bankası tarafından yapılan çalışmalarda yolsuzlukların azaltılmasında denetimin büyük rol oynadığı saptandı.

Yaklaşık on yıl öncesine kadar Dünya Bankası görevlileri “rüşvet” “yolsuzluk” kelimelerini pek kullanmıyor, ilişki içinde oldukları ülkelerin yönetimlerinin izledikleri siyasete fazlaca müdahale ettikleri izlenimi vermemek için bu kelimeler yerine “örtülü vergi” veya “rant peşinde koşan davranış” gibi tanımlamalar kullanıyorlardı.⁽¹⁾ Dünya Bankasının bir önceki Başkanı James Wolfensohn bu geleneği sona erdiren ilk başkan oldu ve fakir ülkelerde yönetişimin iyileştirilmesini amaçlayan bir kampanya başlattı. Wolfensohn'dan sonra Dünya Bankası'nın başına gelen ve Bush yöne-

timinin neocon'larından (yeni muhafazakarlar) olan Paul Wolfowitz bu alanda daha da ileri giderek, yolsuzluk ve nüfus suistimali (bulunulan makamın verdiği gücün çıkar amaçlı kötüye kullanımı) ile mücadeleyi birinci önceliğe sahip çalışma alanı olarak belirledi.

Mamafih herkes geçen Haziran ayında başkanlığa atanan Bay Wolfowitz'in bu sorunun üzerine gitmekte doğru bir yöntem izlediğini düşünmüyor. Bu alanda onun son kararı “Fakir Ülkelerin Borçlarının Silinmesi Programı” çerçevesinde bu ülkeye sağlanacak yardımı, yolsuzluğun azaltılması alanında Kongo Hükümetince alına-

cak bazı önlemlere bağlaması oldu. Bugüne kadar Başkan Wolfowitz temiz kokular gelmeyen birkaç krediyi de iptal etti. Şu anda doğum öncesi sağlık alanında kullanılmak üzere Hindistan'a verilecek olan 800 milyon dolar tutarındaki bir krediyi, kredi kullanımında nüfus suiistimali olacağı konusunda ciddi şüpheler uyanması üzerine askıya aldı. Yol yapımı için Bengaldeş'e verilecek 35 milyon dolar tutarındaki bir kredi, bazı ihalelerde adam kayırmalar olduğunun ortaya çıkması üzerine iptal edildi. Arjantin'de sosyal güvenlik ağının güçlendirilmesi amacıyla fakir ailelere nakit yardımında bulunulmasını öngören bir

proje, verilen yardımın 2003 yılın da yapılan seçimlerde oy satın almak için kullanılabileceği kaygısıyla askıya alındı. Duyulan kaygıları giderecek şekilde yeniden yapılandırılan bu borç bu ay içersinde Banka yönetimi tarafından yeniden görüşülecek.

Afrika da Başkan Wolfowitz'in yolsuzluklar konusundaki bu duyarlılığından nasibini almış bulunuyor. Başkan, birisi yolsuzlukların önlenmesini amaçlayan iki kredinin sağlanmasına yeşil ışık yakarken, Kenya'ya verilecek beş krediyi askıya aldı. Kenya'daki adam kayırma olayları daha önceki Başkan Wolfensohn'un döneminde de sorun oluşturuyordu ve bu nedenle onu bu ülkeye açılacak kredileri askıya almaya yöneltmişti. Bu Ocak ayında Başkan Wolfowitz, Devlet Başkanı, petrol gelirlerinin israf edilmesini önlemeye yönelik bir anlaşmayı feshettiği için Çad'a yönelik tüm kredileri askıya aldı.

Yolsuzluğun önlenmesi yolundaki çabaları başarılı kılmak için Başkan Wolfowitz önceki başkan tarafından kurulan ve dahili gözetim birimi olan Bankanın Kurumsal Dürüstlük Bölümünü de güçlendirdi. Bölüm çalışanlarından, sadece adam kayırmalar konusundaki kuşkulara tepki vermekten ziyade projelerin hazırlanması konusuna ağırlık vermeleri isteniliyor.

Dünya Bankası 2005 mali yılı süresinde hepsi de fakirliğin azaltılması yolunda kilit öneme sahip, ülke yönetimlerinin iyileştirilmesi, kamu sektörü reformu ve kanun hakimiyetinin sağlanması alanındaki projelerin desteklenmesi amacıyla 2.9 milyar dolar tutarında kredi sağlamış bulunuyor ki, bu tutar Bankanın sağladığı toplam kredilerin yüzde 13'ünü oluşturuyor. Bankanın yolsuzluğun küresel düzeyde azaltılması alanında aldığı önlemler şu şekilde özetlenebilir.

- Banka yolsuzluğun önlenmesi için 24 saat/gün süreli bir telefon ihbar hattı kurmuştur,
- Yolsuzlukla mücadele amacıyla Banka, dolandırıcılık ve yolsuzluk iddialarını (Banka içi ve dışı) araştırmak üzere Kurumsal Dürüstlük Departmanını ve inceleme konusu yapılan olaylarda hakemlik yapmak ve gerekli cezaları tespit etmek üzere Yaptırımlar Komitesini görevlendirmiştir.
- Haziran 2005 sonu itibariyle Kurumsal Dürüstlük Bölümünde halen üzerinde çalışılan 244 olay bulunmaktadır ve Bölüm, 1999 yılından bu yana hırsızlık, ihalelerde adam kayırma, rüşvet, komisyon alma, danışıklı ihaleye katılım, tehditle ihale alma, mukavele hükümlerinin yerine getiril-

mesinde dolandırıcılık ithamı ve iddiaları gibi olayları kapsayan 2500 konuyu araştırmış ve sonuçlandırmıştır Bugüne kadar 330 firma ve şahıs karalisteye alınmış, bunların Bankayla çalışmaları yasaklanmış ve isimleri Bankanın web sayfasında ilan edilmiştir.

- 30 Haziran 2005 tarihine kadar Banka, 25'i cezai muhakeme ile sonuçlanan 31 adet dolandırıcılık ve yolsuzluk olayını ilgili üye ülkelere aksettirmiştir.
- Dünya Bankası, yolsuzluk araştırmaları ve cezai yaptırımlar için yılda 10 milyon dolar harcamaktadır ki, bu rakam diğer çok taraflı tüm kalkınma bankalarının bu amaçla harcadıkları toplam rakamdan daha yüksektir.

Dünya bankasının yolsuzluğun önlenmesi alanına, daha genel anlamda ise kamu sektörü yönetimi ve kurumsal reform alanlarına verdiği önemin giderek yoğunlaşması Bankanın kredi portföy yapısına da yansımıştır 1995 yılında Bankaca sağlanan kredilerin sadece yüzde 0.6'sının kamu harcamalarının, mali yönetimin desteklenmesi ve satınalma sisteminin reforma tabi tutulması alanlarına yönlendirilmiş olmasına karşılık, bu alanlara yönelik kredilerin toplam kredi hacmi içindeki payı 30

haziran 2005 tarihi itibarıyla yüzde 4.6'ya yükselmiştir.

Bankanın yolsuzluk konusuna verdiği önemin artmasına paralel olarak, giderek daha çok sayıda ekonomist de dünyada yolsuzluğun boyutlarının araştırılması gibi gerçekten sıkıntılı bir alana el at maktadırlar.⁽²⁾ Bunlar tüm deha larını ortaya koyarak kamu görev lilerinin bu yolsuzluk kaynağın dan ne kadar nemalandıklarını saptamaya çalışmaktadırlar. Ame rikan Ulusal Ekonomik Araştırma Bürosu ekonomistleri içinde, Birleşmiş Milletler Genel sekreteri Kofi Annan'ın oğlunun adı da ge çen Irak'ın "Yiyecek Karşılığı Pet rol" programı ile ilgili⁽³⁾, Har vard Üniversitesinden Ben Olken de Dünya Bankasının desteğiyle Bankaca Endonezya'ya yol yapı mını desteklemek amacıyla sağla nan bir proje kredisi ile ilgili⁽⁴⁾ yolsuzluk araştırması yapmışlardı.

Amerikan istihbarat örgütü görev lileri 1997 yılından 2003 yılına ka dar sürmüş olan "yiyecek karşı lığı petrol" programı çerçevesinde Iraklı yetkililerin petrol alımında bulunan şirketlerden 230-240 milyon dolar tutarında rüşvet al mış olduklarını tahmin etmekte dirler. Kaliforniya-Berkeley Üni-

versitesinden Chang-Tai Hsieh ile Enrico Moretti ise yaptıkları eko nomik istihbarat çalışması sonucu bu rakamın çok daha yüksek dü zeyde olduğu sonucuna varmış lardır. Zira bu araştırmacılara gö re, Irak'ın ihraç ettiği Basra hafif petrolü Arap hafif petrolü ile aynı niteliğe sahip ve Irak'ın petrol ih racatı üzerine Birleşmiş Milletler Teşkilatı yaptırımları konulmaz dan önce bu iki tür petrol aynı fi yata satılıyorlardı. Halbuki Basra petrolü Arap petrolüne göre, varil başına, 1997-1998 yıllarında 2 do lar ve 2000-01 yıllarında da 5 do lar eksikine satılmış ki, bu fark ta alıcıların Iraklı satıcılara yüklü bir rüşvet vermeleri için iyi bir neden oluşturuyor.

Ben Olken ise Endonezya'da Bankaca sağlanan kredi ile yapı lan yol inşaatları konusunda ay rıntılı bir inceleme gerçekleşt irmiş. Olken ve ekibi yol yapımı için yerel köylerin sarf edildiğini iddia ettikleri parasal tutar ile o yolun yapılması için gerçekten harcanması gereken parasal tutar arasında büyük fark bulunduğ u sonucuna varmışlar. Araştırmada tahminlerde bulunmak yerine, kendisi ve yanındaki mühendisler yöredeki girdi fiyatlarını, ücret düzeylerini incelemişler, taş

ocakları, işçiler, kamyon şoförleri ve malzeme tedarikçileri ile gö rüşmüşler. Kullanılan malzeme konusunda bilgi edinmek için yol kazısında bulunmuş ve örnek yol yapımına girişmişlerdir. Tüm bu ayrıntılı çalışmalar sonucunda Ol ken ve ekibi daha ziyade yol ya pım müteahhitlerinin malzemeden çalmaları nedeniyle, rapor edilen harcamaların yüzde 28'inin fiili yatta ortada gözükmediği sonucu na varmışlardır.

Olken bu tür proje finansmanla rında yolsuzluğun azaltılabilmesi, önüne geçilebilmesi için denetim elemanlarının önemli katkıda bu lunacağı kanısına ulaşmış. Rastge le seçilen yol yapımı projelerinde ilgili köy yetkililerine proje sona erdiğinde denetim elemanları ta rafından denetime tabi tutulacak ları uyarısında bulunulmuş ve bu tehdit işe yaramış. Zira inşaatta gözlemlenen kayıp malzemenin oranı 8 puanlık düşüşle yüzde 20'ye gerilemiş.

Gerçekten, küresel düzeyde yol suzluğun azaltılmasında denetim elemanlarının etkin bir rol oyna yabilecekleri gerçeği Ben Ol ken'in çalışmasıyla da belirgin şe kilde ortaya çıkmış bulunuyor.

(1) The Economist, 4-10 Mart, 2006, S. 69.

(2) The Economist, 18-24 Mart, 2006, S. 74.

(3) <http://www.nber.org/papers/w11202>

(4) <http://www.nber.org/-bolken/corruptionexperiments.pdf>

Küreselleşme enflasyonu nasıl etkiliyor?

Daha çok küresel rekabet firmaların fiyat yükseltmesini önleyecek mi ve gelecekte daha düşük enflasyona yol açacak mı? Sorusu IMF tarafından tartışmaya açıldı. Küresel gelişmeler, enflasyon olgusunun hareket kabiliyeti çeşitli etkenlerle belirliyor.

Bu soruların cevabı IMF'nin Dünyanın Ekonomik Görünümü Raporunun küreselleşme ve enflasyon arasındaki bağı araştıran üçüncü bölümde ele alındı. Mal fiyatlarındaki önemli yükselişe, güçlü büyümeye ve önemli para birimine sahip bölgelerin değişime açık para politikasına rağmen enflasyonun ve pek çok gelişmekte olan piyasa ekonomisinin geçen iki yıl boyunca dikkat çekecek derecede sessiz kalması göz önünde tutulduğunda bu ilişki çok tartışılmakta.

Raporda, küreselleşmenin geçen yıllar boyunca enflasyon üzerinde ara sıra önemli bir etkiye sahip olduğu belirtilmekte. IMF persone-

li, petrol dışı ithalat fiyatları aracılığıyla, küreselleşmenin gelişmiş ekonomilerde enflasyonda yılda ortalama yüzde 0,25'lik bir azalmaya yol açtığını tahmin etmekte; hatta bunun yılda yüzde 0,5'lik azalmaya neden olarak ABD'de daha büyük bir etkiye sahip olduğu da ileri sürülmekte. Küresel rezerv kapasitesi ara sıra arttığında, bunun doğrudan etkisi bir ya da iki yıllık dönemler boyunca bazı gelişmiş ekonomilerde gerçek enflasyonu yüzde birden çok aşarak daha büyük olmakta. 1997-1998 Asya mali krizi ve 2001-2002 küresel durgunluk bu gibi olayların örnekleri. Düşük ortalama enflasyon ile birlikte bu gibi etkiler ekonomik olarak çok

önemli. Bu durum, enflasyon hedeflerinin sifıra çok yakın belirlenmemesi görüşünü desteklemekte- aksi takdirde ithalat fiyatlarında bu boyutta görülen düşüş deflasyon ile sonuçlanmakta.

Ancak, küreselleşmenin önümüzdeki bir veya iki yıl boyunca enflasyonun teminatı olmayacağı belirtilmekte. Bunun temel nedeni, sağlam küresel büyümenin ve ekonomik durgunluğun azaltılmasının enflasyon üzerindeki ithalat fiyatlarındaki düşüşün kısıtlayıcı etkisini azaltması. Gerçekten, devam etmesi beklenen güçlü küresel büyüme ile birincil risk ithalat fiyatlarındaki yükselişin daha güçlü enflasyon baskılarına yol açacağı ve bunun finansal piyasa-

ların bugün beklediklerinden daha fazla parasal daralmayı gerektireceği.

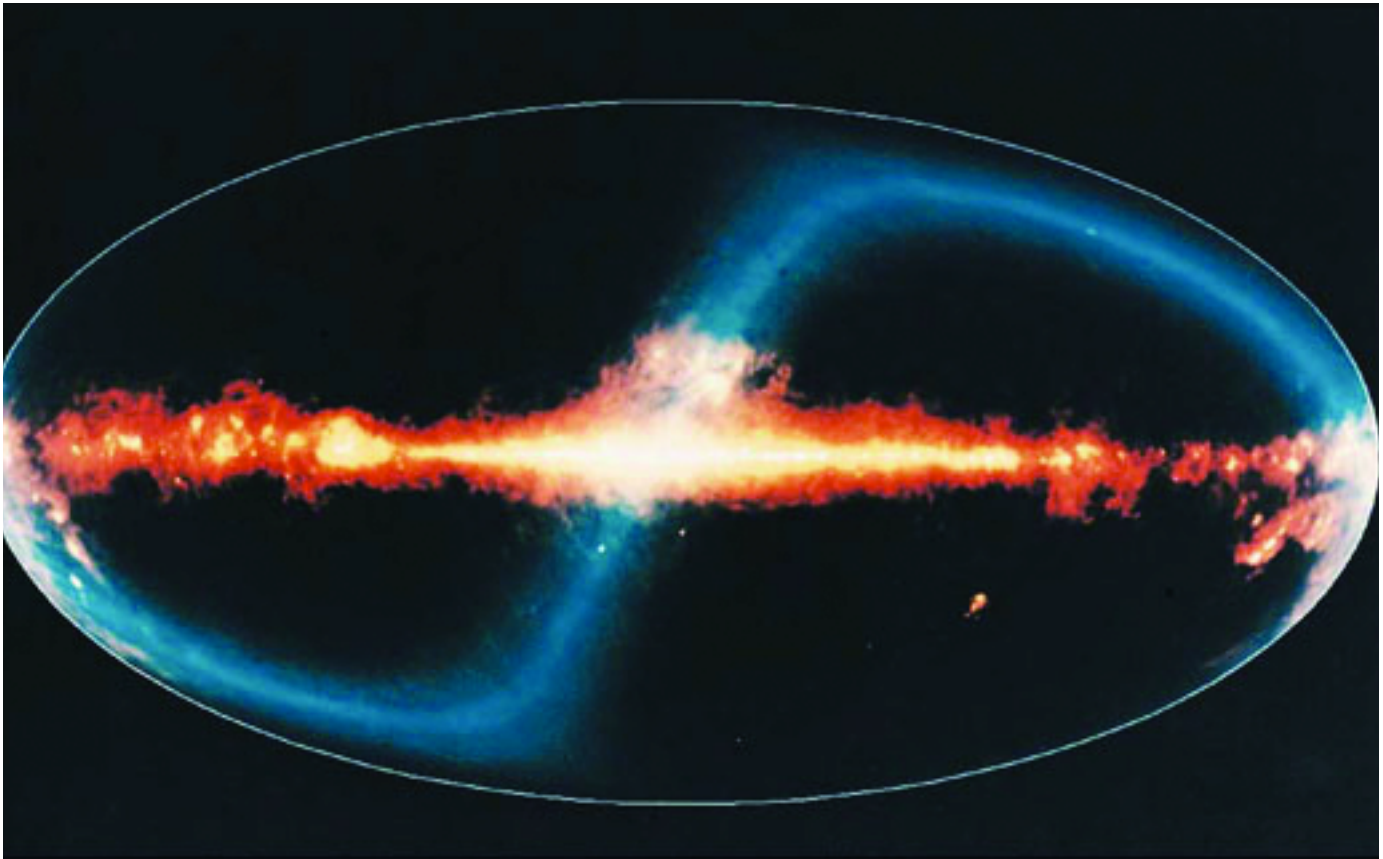
Raporda ayrıca aşağıda belirtilen bir takım temel bulgular da ele alınmakta.

Küreselleşmenin enflasyon üzerinde sürekli etkiye sahip olması için orta dönem boyunca enflasyonu belirleyen fazla gergin para politikası hedeflerinin değiştirmesi zorunludur. Buna merkez bankasının enflasyon hedefi örnek gösterilebilir. Politika hedeflerindeki küreselleşme ile ilgili değişiklikler, şimdiden düşük tek haneli enflasyon hedefleri (açık ve örtülü) veren sanayileşmiş ülkelerde son zamanlarda gözlemlenmemekte. Ancak, gelişmekte olan piyasalar ve ülkelerde yaşanan daha fazla açıklık son yıllarda enflasyondaki sürekli iyileşmenin arkasındaki önemli faktör olmakta.

Küreselleşme, yurt içi kapasite sınırlamaları için enflasyonun hassasiyetinin azaltılmasına katkıda bulunmakta. Bunun nedeni, evde üretilen ve tüketilen pek çok mal fiyatlarının gittikçe artarak yabancı talep ve arz faktörleri tarafından belirlenmesi. Küresel ekonomik koşullar özellikle de küresel kapasite sınırlamaları yurt içi enflasyon için gittikçe daha önemli hale geldiğinden bunların önümüzdeki yıllarda para politikası belirleyicileri tarafından daha yakından izlenip denetlenmesi gerekecek.

Küreselleşme, tekstil ve elektronik gibi uluslararası rekabete daha fazla açık sektörlerdeki fiyat ve ücret artışını sınırlamakta. Bu gibi sektörlerde, üretici fiyatları ve birim işçilik maliyetleri, genel fiyat ve birim işçilik maliyeti ile ilgili olarak düşmekte. IMF personeli, 11 sanayileşmiş ülke örneğinden

artan ticari açıklığın imalatta göreceli üretici fiyatlarını geçen 15 yıl boyunca yılda yaklaşık yüzde 0.3 oranında düşürdüğünü ileri sürmekte. Ancak, göreceli fiyatlar ve birim işçilik maliyet değişiklikleri dikkate alındığında, küreselleşmenin son düşüşlerin arkasındaki tek faktör olmadığı akılda tutulmalı. Küreselleşme ile kısmen ilgili olan verimlilik artışı da özellikle yüksek teknoloji imalat ve hizmet sektörlerine önemli katkılar sağlamakta. Gerçekten imalat sektöründeki fiyat artışları, hizmetlerdeki fiyat artışlarının sürekli olarak altında kalırken, 1990'ların ortalarından bu yana görülen bazı hizmet sektörlerindeki enflasyon düşüşünün imalat sektöründeki gibi genel üretici fiyatı enflasyonundaki düşüşe bir o kadar katkıda bulunduğu daha fazla telaffuz edilmekte.

Çalışma hayatı Fransa'yı zorluyor

İki aydır milyonlarca öğrenci ile işçi sendikaları üyelerinin sokağa dökülmesine neden olan “İlk İş Kontratı Yasası”nın yürürlükten kaldırılmasıyla kim kazançlı çıktı, kim kaybetti?

Fransa’da Ocak ayı itibarıyla genel işsizlik oranı yüzde 9.6 ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler içinde en yüksek oranlardan birisini oluştururken genç nüfusta bu oran yüzde 22.2 düzeyinde. Son bir yıllık dönemde GSYİH sadece yüzde 0.9 oranında büyüme kaydetmiş, yine son bir yıllık dönemde TÜFE yüzde 1.2 oranında artış gösterirken, işçi ücretleri yüzde 3.3 oranında yükselmiş. Çalışanların yaklaşık dörtte biri hayat boyu iş güvencesinin olduğu bürokraside veya kamu işletmelerinde çalışıyorlar.

Fransa’da çalışma hayatını düzenleyen yasalar çok katı, işverenler açısından işçi çıkarmak sıkı ve katı kurallara bağlanmış durumda. Ya-

sal mevzuattaki bu esneklik eksikliği işçilik maliyetlerini yükselttiği gibi, halen bir işte çalışanları, işsiz olup iş arayanlar aleyhine aşırı şekilde koruyor. İşgücü piyasasında ki bu rekabet eksikliği verimliliği düşürdüğü gibi sermaye ihracına ve dolayısıyla istihdam olanaklarının daha da daralmasına yol açıyor. Geçtiğimiz sonbaharda hemen tümü azınlıklardan oluşan gençlerin banliyölerde başlayıp, Paris’i bir yangın yerine çeviren ayaklanmaları Hükümeti, genç nüfustaki işsizlik oranını düşürme alanında acil önlemler almaya mecbur bırakmıştı. Ortaya ana hatlarıyla konulan bu sosyal ve ekonomik ortam Başbakanlığını Dominique de Villepin’in yürüttüğü Hükümeti, geçtiğimiz

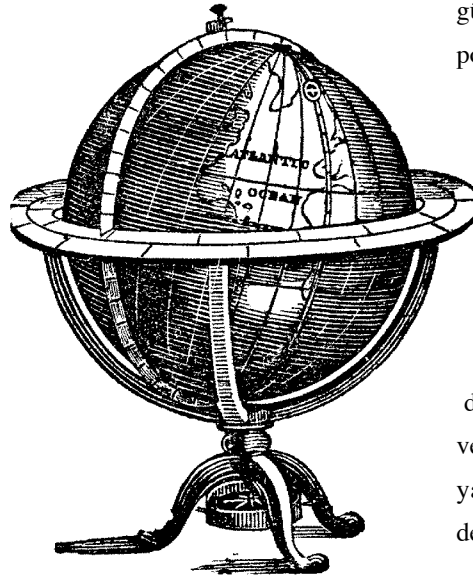
Ocak ayının 16’sında “İlk İş Kontratı” (CPE) olarak anılan yasa taslağını kamuoyuna açıklamaya yöneltti. Yasa işverenlere, isterlerse, 26 yaşın altındaki ve henüz o işverene bağlı olarak çalışma süresi iki yılı doldurmamış genç işçileri gerekçesiz olarak işten çıkarma hakkını tanıyordu. Sonunda, yasalaşmasının hemen ardından yürürlükten kaldırılması zorunluluğunda kılınan bu yasa ile ilgili gelişmeler kronolojik olarak şu şekilde seyretti. Yasa teklifinin aleyhindeki sokak gösterileri 7 Şubat’ta başladı ve süratle yayılarak üniversitelere yayıldı. Buna rağmen Parlamento CPE’yi de içeren yasayı 9 Mart tarihinde benimsedi. Protestocular 11 Mart’ta Sorbon Üniversitesini

işgal ettiler ve 28 Mart'ta ülkede genel greve gidildi.

31 Mart'ta Cumhurbaşkanı Jacques Chirac iki değişikliğin yapılmasının ardından Yasayı onaylayacağını kamuoyuna açıkladı, ancak sendikalar ve öğrenciler bu önerileri kabul etmediler. 4 Nisan Paris'te protesto gösterilerinin ve grevlerin güne damgasını vurduğu bir tarih oldu. 5 Nisan'da iktidardaki MP Partisi üyeleri Yasada yapılacak değişiklikleri görüşmek üzere toplantı yaptılar 6 Nisan'da Başbakan Dominique de Villepin Yasanın yürürlükte kalması uğruna sonuna kadar mücadele edeceğine ve istifa edeceği konusundaki spekülasyonların doğru olmadığını ilişkin kamuoyuna beyanat verdi. Neticede 10 Nisan tarihinde Cumhurbaşkanı Chirac Yasayı iptal etti ve ardından Başbakan de Villepin güç durumda bulunan gençler için bazı yeni iyileştirici önlemler almacağını açıkladı. Bunlar arasında gençlerin eğitim olanaklarının genişletilmesi, vasıfsız gençleri süresiz olarak istihdam eden işverenlere finansal destek sağlanması gibi daha yüzeysel önlemler bulunuyor. Bu şekilde işgücü piyasası ile ilgili köklü önlemler içeren yasal düzenleme düşüncesi terk edilirken, sübvansiyonlar sağlamak suretiyle iş alanları yaratılmasına daha fazla ağırlık veriliyor.

Ancak bu kozmetik önlemlerle

Fransız gençliğinin halen karşı karşıya bulunduğu sorunları çözmek pek olası gözüküyor. Zira Fransız gençleri halen, sadece yüksek düzeyde seyreden işsizlikle değil, ayrıca birbirini izleyen kısa süreli iş kontratları döngüsünden bir türlü çıkamamanın getirdiği güven eksikliği sorunu ile de karşı karşıya bulunuyorlar. Şu anda Fransa'da 15 – 24 yaş

grubundaki gençlerin yüzde 64'ü öğrenim süresinin bitmesini izleyen birinci yılın sonunda geçici iş sözleşmelerine dayalı olarak çalışma durumundalar.⁽¹⁾ Bu tür iş sözleşmesine dayalı istihdam olanaklarındaki görece elverişlilik, daimi, süresiz çalışma sözleşmelerine dayalı olarak çalışanların işlerinin, işverenlerin nefret ettiği karmaşık ve ürün talep yetersizliğine bağlı belirsiz işten çıkarma kuralları nedeniyle çok sıkı bir koruma altında

bulunmasından kaynaklanıyor. Bu nedenle işverenler süresiz, daimi statüde eleman alımından özenle kaçınıyorlar. Zaten sırf bu nedenle Başbakan de Villepin gençlerin iş akitlerinin feshedilmesini kolaylaştırmak istemişti. Tanık olunan öğrenci gösterilerinin altında esas itibarıyla gençlerin gelecek korkuları yatıyor ve bu gerçek, bugünün gençlik gösterilerini Mayıs 1968'in gösterilerinden farklı kılıyor. Bugün Avrupa'nın önde gelen "yeşil" politikacılarından birisi olan 68'lerin öğrenci lideri Daniel Cohn-Bendit "Mayıs 68 olayları gelecek hakkında olumlu görüş yansıtan tarruz nitelikli bir hareketti, halbuki bu gün karşılaşılan protesto gösterileri, savunmaya dönük, güven duygusu eksikliği ve değişimden kaynaklanan korkuya dayanıyor." şeklinde olayları değerlendiriyor.

Kısaca gümrük vergisi ile eş etkili vergi ve resimler ile miktar kısıtlamalarının kaldırılmasıyla mal, hizmet, emek ve sermayenin uluslararası düzeyde, ülkeler arasında serbestçe dolaşımının sağlanması demek olan küreselleşme, her bir üretim unsurunun en verimli olduğu alan ve mahalle yerleşmesine ve bu şekilde küresel üretimin ve zenginliğin artmasına yol açarken, aynı zamanda üretim unsurlarının verimlilik düzeylerinde yerleşim yerinin değişik olmasından kaynaklanan farklılıkları da törpüleyor

ortadan kaldırıyor. Sermaye, faiz haddinin veya sermaye karlılığının yüksek olduğu bölgelere kayarken, mobilitesi az olduğu cihetle işgücü göçündeki kısıtlamaları, mal ve hizmet üretiminin, ücretlerin düşük olduğu bölgelere kayması telaflandırıyor. Bu şekilde üretimin kaydığı gelişen ekonomilerde istihdam olanakları genişler, ücret düzeyi yükselirken, yüksek ücret düzeylerine alışmış zengin ülkelerde iş olanakları daralıyor ve iş bulmak için artan rekabet ücretleri düşürüyor.

Küreselleşme ile gelişmiş ekonomilerde işgücü piyasalarında çalışanlar aleyhine meydana gelen gelişmeleri apaçık bir şekilde görmek için Almanya'ya bakmak yeterli olacaktır. İşçi ücretlerinin yüksek olduğu ve dışardan yoğun şekilde göçmen işçi alan Almanya, küreselleşme sonucu etkisini arttıran yoğun dış rekabet nedeniyle bazı üretim tesislerinin kapatıldığı, mal ve hizmet üretim faaliyetinin, işgücünün daha ucuz olduğu ülkelere kaydırıldığı, işsizlik haddinin yükseldiği ve bu gelişmelerin hükümetleri emek piyasasında esneklik sağlayıcı önlemler almaya zorladığı bir ülke olmuştur. Halen Almanya kağıt üzerinde Avrupa'da işgücü piyasasının en katı olduğu, dünyada işgücü maliyetlerinin Norveç'ten sonra en yüksek oldu-

ğu bir ülke görünümündedir. Ancak bu tablo gerçek durumun yarısını yansıtmaktadır. Rekor düzeyde hüküm süren işsizlik, artan rekabet ve gerçekleştirilen reformlar geride kalan beş yıllık dönemde Almanya'da, ücretlerin gerçekten düşük olduğu, çok daha esnek bir ikinci işgücü piyasasının doğmasına önayak olmuştur. Bu işe almanın ve işten çıkarmanın kolay ücret düzeylerinin düşük ve genelde yabancı işçilerden oluşan bu piyasa geleneksel işgücü piyasasının yarı büyüklüğüne erişmiş hatta bazı hizmet kollarında istihdam hacmi itibariyle onu geride bırakmıştır. Geçtiğimiz Ocak ayı itibariyle Almanya'da çalışan insan sayısı 38.2 milyon olup, bu rakam aşağı yukarı 15 yıl önceki rakamla eş düzeydedir. Ancak bu rakam düşük ücret aldıkları için sosyal sigorta primi ödemeyen 12.3 milyon işçiyi kapsamamaktadır ki sözkonusu dönemde bunların sayısı yaklaşık 4 milyon artmıştır. İşgücü piyasasındaki bu ikinci sınıf işçilerin yaklaşık 5 milyon kadarı boğaz tokluğuna aylık 400 Eurodan fazla olmayan bir ücret almaktadırlar.⁽²⁾ Diğer taraftan "belirli süreli" kontratla istihdam edilenlerin toplam çalışanlara oranı yüzde 12 olup, bunların kontrat süresi sonunda işlerini korumak konusunda hiçbir hakları bulunmamaktadır. 30 yaşının altın-

da bulunan çalışanların yarısı ancak bu şekilde istihdam olanağı bulabilmektedir.

İtalya da küreselleşmenin gerekli ve kaçınılmaz kıldığı değişime direnme çabası içinde olan bir diğer ülke. Orada da işgücü piyasası halen yeterli esnekliğe erişememiş durumda bulunuyor. Hatta bu alanda geriye gidiş olasılığı dahi var. Zira bu günlerde Başbakanlık makamına gelecek olan Romano Prodi eğer koalisyon ortağı olan aşırı sol partilerinin baskısına karşı direnemez ise, Berlusconi tarafından işgücü piyasasına esneklik kazandırılması amacıyla yapılmış olan bazı yasal düzenlemelerde eski katı düzene dönüş yaşanacak. Bu yasal düzenlemeler arasında Berlusconi Hükümetince, işçilerin geçici istihdamını özendirmek için getirilmiş olan sübvansiyonlar da var. Yeniliğe kapalı, değişime direnen ortaklarla, Prodi'nin İtalya'yı küreselleşmenin getirdiği yoğun ve acımasız rekabet koşullarına dirençli hale getirebilmesi oldukça güç gözüküyor.

Fransa ve İtalya'daki gelişmeler, küreselleşmenin onları süratle etkin önlemler almaya zorlamasına rağmen önde gelen bazı Avrupa ülkelerinin yapısal reformlar alanında ne kadar az bir mesafe almış olduklarını gösteriyor.

(1) The Economist, 1 – 7 Nisan 2006, S. 23.

(2) Financial Times, 11 Nisan 2006, S. 13

Dünya ekonomisi

Petrol krizi endişesi

Petrol fiyatlarındaki hızlı tırmanışın petrol krizi endişelerini de beraberinde getirdi. ABD Başkanı Bush'un hidrojen yakıtına yönelik tavsiyeleri ve hidrojen yakıtının teşvik edilmesi için kaynak ayrılacağı açıklamaları bu endişeleri daha da artırdı. Avrupa Komisyonu gündemine kredi kartlarının tekelleşmeyi alırken, AB'nin güçlü ülkelerinden Fransa korumacı politikalar üretmekle eleştiriliyor.

ABD Başkanı George Bush, Sacramento'da otomobil üreticileri, enerji firmaları ve resmi kuruluşların temsilcilerinin katıldığı, "hidrojen yakıtlı araçların sivil kullanımını" konu alan bir toplantıda yaptığı konuşmada, "ABD, hidrojen yakıtlı otomobillerin yaygınlaştırılması konusunda daha çabuk hareket etmeli" dedi.

Hidrojen yakıtlı araçların piyasada yaygınlaştırılması hem pahalı bir teknoloji olmasından, hem de benzin istasyonları sisteminin yerini alacak yeni bir istasyon sistemi gerektirmesinden ötürü, bugünkü koşullarda oldukça uzak gözüküyor. Buna karşın ABD'de, bu güçlükle-

rin aşılması için çalışmalar yapılıyor.

Bush da konuşmasında, bu yöndeki araştırmaların hızlandırılabilmesi için yönetimin daha fazla kaynak ayıracağını belirterek, "Hidrojenin, geleceğin yakıtı olacağına inanıyorum. Hidrojenin, petrol ithalatına bağımlılığımızı büyük ölçüde azaltma potansiyeli var. Hem temiz bir yakıt, hem içeride üretilebilir, hem de geleceğe uzanan bir yol" dedi.

Halkın benzine günden güne daha fazla para vermek zorunda kaldığının farkında olduğunu kaydeden Bush, "Sürtücüleri zor bir yaz bekliyor. Bir şeyler yapmamız gereken zor bir sorunla karşı karşıyayız" diye konuştu.

Sonbahardaki Kongre seçimlerinden dolayı halkın bu kaygılarını sürekli gündemde tutmayı tercih eden Demokrat Partililerden bazıları da "kriz olasılığından" bile söz ediyor.

Florida senatörü Bill Nelson, Demokratların radyosunda yaptığı haftalık konuşmasında, "Amerikalıların çoğunun kaygılı olduğunu biliyorum" diyerek, bir dev tankerin terörist bir saldırıyla batırılması veya Meksika Körfezi kıyılarındaki rafinerilerin kasırgalar tarafından işlevsiz hale getirilmesinin, bugünkü zor koşullarda derhal bir ekonomik kargaşaya yol açacağını iddia etti.

Nelson, "Sebebi ne olursa olsun,

kriz geliyor. Yükselen fiyatlar ve petrol ithalatına bağımlılık ekonomimizi ve ordumuzu boğmadan, Amerika hemen harekete geçmeli” görüşünü savundu. Nelson, yönetimin kömürden akaryakıt üretilmesi, etil alkol gibi alternatif enerji kaynaklarının daha yaygın kullanılması için derhal önlemler alması gerektiğini kaydetti.

Demokrat Parti’nin Temsilciler Meclisi’ndeki ön-de gelen üyelerinden Louise Slaughter da benzin fiyatlarının nasıl düşürülebileceğiyle ilgili olarak Kongre’de acilen oturumlar düzenlenmesi gerektiğini belirtti.

Amerikan Federal Merkez Bankası’nı 18.5 yıl boyunca yöneten Alan Greenspan’dan görevi devralan Ben Bernanke başkanlığında toplanan FED’in “Federal Serbest Pazar Kurulu” yetkilileri, enflasyonu dizginlemek için faizlerin daha da artırılabilceğini belirtti. Son faiz artırımıyla birlikte ABD’de faiz oranları 2001’in Nisan ayından bu yana en yüksek seviyesine erişmiş oldu.

Kredi kartı sektörünün yalnızca birkaç şirketin elinde bulunması, Avrupa Birliği Komisyonu’nun tepkisine neden oldu. Konuyla ilgili bir rapor hazırlayan komisyona göre, sektör rekabete açılırsa müşteriler de rahat edecek.

Avrupa Komisyonu, kredi kartı en-

ülkeler arasında 2 kata varan farklılıklar gösterirken, işletmeler göz önüne alındığında bu fark, 6 kata kadar çıkabiliyor.

Avrupa Komisyonu’nun raporunda, bazı birlik üyesi ülkelerde kredi kartı sektöründe yeterince rekabet olmadığı, bunun da bankalara

ve kredi kartı şirketlerine aşırı kar yapma fırsatı verdiği belirtildi.

Mastercard ve Visa gibi şirketleri işaret eden komisyonun rekabetten sorumlu üyesi Neelie Kroes, büyük küresel kuruluşların toplam karlarının yüzde 25’ini kredi kartı ile ilişkili hizmetlerden sağladığına dikkat çekti. Neelie Kroes, sektörün rekabete açılmasını sağlayacak önlemler alınmazsa, kredi

düstrisine ve bankacılık sektörüne sert bir uyarı yaptı. Komisyonun hazırladığı rapora göre, kredi kartı kullanan Avrupalı tüketiciler ve işyerleri, aldıkları hizmete karşılık çok yüksek bir bedel ödüyor.

Örneğin söz konusu kullanım ücreti, müşteriler baz alındığında, farklı

kartı şirketleri ve bankalara yüksek cezalar verilebileceği uyarısında bulundu.

Visa ve Mastercard ise, kullanım ücretlerindeki farkların, üye ülkelerdeki piyasaların boyutlarıyla alakalı olduğunu, rekabeti artıracak önlemlerin de alındığını duyurdu.

Avrupa Merkez Bankası, kısa vadeli faiz oranlarını yüzde 2.5'te tuttu. Başkan Trichet, Mayıs'ta faizlerin artacağına yönelik beklentinin kendi görüşlerini yansıtmadığını söyledi.

Avrupa Merkez Bankası (AMB), kısa vadeli faiz oranlarını beklendiği gibi değiştirmeyerek yüzde 2.5'te bıraktı. Faiz kararının ardından düzenlenen basın toplantısında konuşan Avrupa Merkez Bankası Başkanı Jean-Claude Trichet, Mayıs ayında faizlerin artırılacağına ilişkin piyasa beklentisinin kendi görüşlerini yansıtmadığını belirtti. Trichet, Euro Bölgesi'nde faizlerin hala çok düşük düzeylerde olduğunu kaydetti. Son verilerin büyümenin giderek güçlendiğine işaret ettiğini belirten Trichet, enflasyonun kısa vadede yüzde 2'nin üzerinde kalmasını beklediklerini ifade etti. Trichet'nin bu açıklamalarından sonra piyasadaki faiz artırım beklentisi Mayıs'tan Haziran'a kaydı.

Avrupa Merkez Bankası, beş yıl aradan sonra geçen Aralık ayında ilk kez faizleri çeyrek puan yükseltmiş, Mart ayında da faizleri bir kez daha artırmıştı.

Fransa Başbakanı Dominique de Villepin, geçen Haziran ayında Başbakanlık koltuğunu devraldığı gün verdiği demecinde, hükümet programını "Savaşımız işsizlikle olacak" şeklinde açıklamıştı. Ancak, işsizliğe karşı savaştan bahsederken, ekonomik korumacılığı kastettiği sonradan ortaya çıktı.

Avrupalı liderler gibi De Villepin de ekonomilerin rekabetçiliği artıracak reformlara ihtiyacı olduğunu farkında. Ancak bu reformlar hayata geçerken, sosyal devletin güvencelerine alışmış Fransız seçmeninde rahatsızlık doğuruyor. De Villepin, iddialı olduğu 2007 Başkanlık seçimleri öncesinde, reformların huzursuz ettiği oyları kazanmak için, korumacı, 'Gaullist' bir ekonomik söyleme sarıldı.

Ekonomistler, küreselleşmenin gelişmiş ülkelerde işsizlik kaygısını tetiklediğini ve işçi sınıfında 'içgüdüsel' bir korumacılığa yol açtığını vurguluyor. De Villepin'in oynadığı kart, işte kamuoyundaki bu yönelim. Villepin, AB'nin iki büyük gücünden biri olan Fransa'nın diğer ülkelerden farklı bir küreselleşme yolu izlemesi gerektiğini düşünüyor. De Villepin'in 'stratejik endüstriler' olarak ilan ettiği kimi sektörlerde, korumacılığı, dışardan ekonomiye hükümet müdahaleleri ile yürütüyor. Yoğurt üreticisi Danone dahi De Villepin'in 'stratejik'ler listesinde baş sıralarda!

De Villepin'in korumacılık söylemine karşılık, ekonomik göstergeler Fransa'yı dış yatırıma son derece açık bir ülke olarak öne çıkarıyor. IMF istatistiklerine göre, dış yatırımların GSMH'ya oranı İtalya'da yüzde 13, Almanya'da yüzde 25, İngiltere'de yüzde 36 ve korumacılığın bayraktarı Fransa'da yüzde 42. Diğer bir deyişle Fransa'da yabancı yatırımcılar De Villepin ve benzeri korumacı politika-

cıların hedeflediğinin aksine en önemli işverenler. İstatistiklere göre, son 6 ayda işsizlik yüzde 10.1'den yüzde 9.6'ya düştü.

Kimi uzmanlar, Fransa'nın girişimcilik tarafında son derece dışa açık yapısının, emekçiler nezdinde ters teperek, korumacı refleksleri şişirdiğini savunuyor.

De Villepin'in hedefi işsizliğin çok daha hızlı ve kökten bir şekilde, 2007 seçimlerinden önce çözülmesi. İşte yüzbinlerce öğrenciyi sokaklara döken iş yasası da, bu noktada devreye girdi. Yeni iş yasası, işverenlerin 26 yaşın altındaki çalışanları neden göstermeden tazminatsız işten çıkarmasına olanak tanıyor. De Villepin, bunun gençlerin büyük şirketlerce işe alımını teşvik edeceğini düşünüyor.

Çin ekonomisi 2006 yılının ilk çeyreğinde, öngörülenin üzerinde yüzde 10.2 oranında büyüdü. Ekonomik büyümenin güçlü gelmesinde, para arzının hedeflerin üzerinde genişliyor oluşu, borçlanma seviyesindeki artış ve ticaret fazlasındaki gelişme etkili oldu. Ekonomistler, Çin'in fazla büyümenin önüne geçmek için, aralarında faiz hadlerinin artırılmasını da içeren önlemler yerine, enerjinin etkin kullanımı ve mürif projeleri engellemeyi tercih edeceğini düşünüyorlar.

Ekonomistler, küresel ekonomik büyümenin güçlü olduğu ortamda Çin mallarına gösterilen talebin de arttığını belirtiyorlar

Enflasyonda artış trendi

Nisan ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,94 bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 4,46, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,96 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 4,09 artış gerçekleştirdi. Endekste kapsanan toplam 762 maddeden, 271 maddenin ortalama fiyatlarında değişme olmazken, 330 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 161 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayı ile kıyaslandığında endeksin trmanış trendine girdiği görülüyor.

Nisan ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 1,34, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 2,60, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,83 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,11 artış gerçekleştirdi. Endekste kapsanan toplam 442 maddeden, 79 maddenin ortalama fiyatlarında değişme olmazken, 222 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 141 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti. Geçtiğimiz yıl Nisan ayında yüzde 0,71 olan artış oranı, bu yıl yüzde 1,34'e sıçradı.

ÜFE	NİSAN 2006 (2003=100)	NİSAN 2005 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,94	1,21
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,46	2,18
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	4,96	10,17
(01.05.2005-30.04.2006) - (01.05.2004-30.04.2005) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	4,09	14,96

TÜFE	NİSAN 2006 (2003=100)	NİSAN 2005 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,34	0,71
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	2,60	1,55
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	8,83	8,18
(01.05.2005-30.04.2006) - (01.05.2004-30.04.2005) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,11	8,42

		2006				2005							
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	1,96	0,26	0,25	1,94	0,20	-0,48	-0,74	1,04	0,78	0,68	-0,95	-0,04
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	1,96	2,22	2,48	4,46	2,38	1,89	1,14	2,18	2,98	3,69	2,71	2,66
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,75	0,22	0,27	1,34	0,92	0,10	-0,57	0,85	1,02	1,79	1,40	0,42
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,75	0,97	1,25	2,60	2,49	2,59	2,00	2,87	3,93	5,79	7,27	7,72

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Mart (Milyon YTL)			2006 Yılı Bütçe Hedefi
	2005 Konsolide Bütçe	2006 Merkezi Bütçe	Artış (yüzde)	
Gelirler	28.337	38.325	26.0	160.326
Genel Bütçe Gelirleri	27.652	37.788	26.8	156.214
Vergi Gelirleri	23.045	31.251	26.2	132.199
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	6.659	9.185	27.5	38.982
Gelir Vergisi	4.045	5.836	30.6	26.090
Gelir Vergisi Tevkifatı	3.548	5.054	29.7	
Kurumlar Vergisi	2.613	3.348	21.9	12.892
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	2.570	3.186	19.3	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	444	1.218	63.5	4.947
Motorlu Taşıtlar Vergisi	907	1.204	24.6	3.042
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	10.898	13.401	18.6	57.601
Dahilde Alınan KDV	2.878	3.868	25.5	16.337
Özel Tüketim Vergisi	6.369	8.023	20.6	37.276
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	435	592	26.5	1.806
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	3.954	5.573	29.0	24.253
İthalat Vergileri	3.637	5.159	29.5	22.398
Vergi Dışı Gelirler	4.066	6.235	34.7	21.372
Harcamalar	31.333	39.375	20.4	174.322

EKONOMİK VERİLER

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	486.401	428.932	356.681	275.032	176.484	125.596
GSMH (milyon/dolar)	360.876	299.475	239.235	179.898	145.693	200.002
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	7,6	9,9	5,9	7,9	-9,5	6,3
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	5.008	4.172	3.383	2.598	2.123	2.965
Üretim Endeksi	130.1	123.4	112.4	103.3	94.4	103.4
Toplam İhracat (milyon/dolar)	73.122	63.167	47.253	36.059	31.334	27.775
Toplam ithalat (milyon/dolar)	116.048	97.540	-22.087	51.584	41.399	54.503
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-42.926	-34.373	69.340	-15.495	-10.065	-26.728
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	63.0	64.8	68.1	69.9	75.7	51.0
İşsizlik Oranı (%)		10.3	10.5	10.6	8.5	6.6
Kamu Net Borç Stoku (milyon/dolar)	267.330	272.161	251.106	216.037	159.752	71.688
İç Borç Stoku (milyon YTL)	254.330	233.864	201.319	154.798	125.458	54.152
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	91.860	98.182	96.094	102.499	64.303	31.549
Konsolide Bütçe Borç Stoku (milyar/dolar)	246.9	235.8	202.6	148.5	123.6	94.7
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-22.852	-15.604	-6.808	-1.789	3.390	-9.819

	2006		2005		2004
(Bin YTL)	14 Nisan	7 Nisan	30 Aralık	15 Nisan	31 Aralık
Emisyon	21.499.999	20.810.281	19.612.019	16.038.883	13.465.237
Para Arzı					
- M1	40.803.973	39.239.141	41.758.872	31.964.633	29.469.070
- M2	166.511.876	164.082.940	153.146.146	117.883.053	109.344.449
- M3	176.644.424	175.085.285	164.443.074	125.660.024	116.597.637
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	156.297.054	153.036.302	145.191.416	110.665.357	103.240.239
- Vadeli Tasarruf	104.174.227	103.888.176	91.839.161	72.547.401	66.705.794
- Vadesiz Tasarruf	11.771.784	10.850.360	11.509.544	9.308.444	8.348.626
- Vadeli Ticari	21.533.676	20.955.623	19.548.113	13.371.019	13.169.585
- Vadesiz Ticari	9.302.444	8.454.294	11.972.114	7.983.544	8.671.897
- Resmi Mevduat	9.514.923	8.887.849	10.322.484	7.454.949	6.344.337
Kredi Stoku	138.550.323	136.509.145	126.491.125	91.847.931	82.514.275
- Tüm Banka Kredileri	138.550.323	136.509.145	126.491.125	91.554.707	82.211.975
- M.B. Kredileri	0	0	0	293.224	302.300
Bank. El. Tah. ve Bono	138.409.458	136.031.110	130.632.109	118.336.259	113.944.740

Mevzuat Değişiklikleri

- 02 Nisan 2006** - Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2006/1)
- 05 Nisan 2006** - Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanlığının 128 Sayılı Kararı
- 06 Nisan 2006** - Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Tebliği (No:2006/17)
- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına ilişkin 2002/1 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (No:2006/2)
- 08 Nisan 2006** - 5479 Gelir Vergisi Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Özel Tüketim Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 5484 Türkiye Cumhuriyeti İle Güney Afrika Cumhuriyeti arasında Gelir üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun
- 09 Nisan 2006** - Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No:303)
- 12 Nisan 2006** - Finansal Tabloların Sunuluşuna İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No:37)
- 15 Nisan 2006** - Parasal Sınırlar ve oranlar Hakkında Genel Tebliğ (Sayı: 2006-1)
- 20 Nisan 2006** - Yatırımların ve isdihamın Teşviki Genel Tebliği (Seri No:3)
- Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No:10)
- 21 Nisan 2006** - 2006/10302 Kamu Alacakları İçin Uygulanan Gecikme Zammı Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar
- Borsa Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No:28)
- 28 Nisan 2006** - 2006/10330 Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Tüzük
- 2006/10331 Gebe veya Emzikli Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Tüzük
- 2006/10332 Sağlık Kuralları Bakımından Günde Ancak Yedibuçuk Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tüzük
- 2006/10333 İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kuralları Hakkında Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tüzük
- 2006/10334 İşyerlerinde İşin Durdurulmasına veya İşyerlerinin Kapatılmasına Dair Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Tüzük
- 2006/10335 Hazırlama, Tamamlama, Temizleme İşleri Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Tüzük
- 2006/10336 Kadın İşçilerin Sanayie Ait İşlerde Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tüzük
- Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ (Seri No:2)
- Tahsilat Genel Tebliği (Seri No:438)

Vergi Takvimi

- 08.05.2006** - Nisan 2006 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 10.05.2006** - Ocak-Şubat-Mart 2006 Dönemine Ait Kurum Geçici Verginin Beyanı
- 10.05.2006** - Ocak-Şubat-Mart 2006 Dönemine Ait Gelir Geçici Vergisinin Beyanı
- 10.05.2006** - 16-30 Nisan Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Tahsilatlara Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 10.05.2006** - 16-30 Nisan Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisi (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödenmesi
- 15.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Gider Vergilerinin (BSMV) Beyanı ve Ödenmesi
- 15.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 15.05.2006** - Nisan 2006 Dönemi Özel İletişim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 15.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamüllerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.05.2006** - Meslek Mensuplarının Beyannamelerini İmzaladıkları Mükelleflere İlişkin Bildirimin Vergi Dairesine Verilmesi
- 17.05.2006** - Ocak-Şubat-Mart 2006 Dönemine Ait Kurum Geçici Verginin Ödemesi
- 17.05.2006** - Ocak-Şubat-Mart 2006 Dönemine Ait Gelir Geçici Vergisinin Ödemesi
- 22.05.2006** - Yarışma ve Çekilişler ile Futbol Müsabakalarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 22.05.2006** - İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 22.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Beyanı
- 22.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Katma Değer Vergisi'nin Beyanı
- 22.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajı'nın Beyanı
- 22.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Damga Vergisinin Beyanı
- 25.05.2006** - 1-15 Mayıs Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 25.05.2006** - 1-15 Mayıs Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Tahsilatlara Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 26.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Damga Vergisinin Ödenmesi
- 25.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Ödemesi
- 25.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Katma Değer Vergisi'nin Ödemesi
- 25.05.2006** - Nisan 2006 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajı'nın Ödenmesi
- 31.05.2006** - Vergi Levhasının Tasdiki
- 31.05.2006** - Veraset ve İntikal Vergisi 1.Taksit Ödemesi
- 31.05.2006** - Emlak Vergisi 1.Taksit Ödemesi

Nisan 2006 Kronoloji

01 Nisan Gelir Vergisi'nde, Ankara'da şampiyonluğu Rahmi Koç aldı.

02 Nisan Merkez Bankası Başkanvekili Başçı, kredi kartı faizinde tavanı yüzde 5.75 olarak açıkladı.

03 Nisan Finansbank'ın yüzde 46'sı, 2.3 milyar euroya Yunanistan'ın en büyük bankası National Bank'a satıldı.

04 Nisan Başbakan Erdoğan, Konut Edindirme Yardımı kesintilerinin hak sahiplerine geri ödenmeye başlanacağını açıkladı.

05 Nisan Gabar Dağı'nda 5 asker, Bingöl'de ise 1 polis PKK saldırıları sonucunda şehit oldu. 13 kişide yaralandı.

06 Nisan Avrupa Birliği Parlamentosu'nda barışın önünde PKK terörü olduğu vurgulandı.

07 Nisan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Nuri Ok siyaset yargıya nüfuz ediyor dedi.

08 Nisan Elazığ'da PKK tarafından patlatılan mayınlı bir yarbay ile bir er şehit oldu. Bir albay ile bir uzman çavuş yaralandı.

09 Nisan Yargıtay, Necmettin Erbakan'ın kayıp trilyon davasında yeniden yargılanmasına karar verdi.

10 Nisan İtalya'da seçimleri solun lideri Romano Prodi az farkla kazandı.

11 Nisan Başbakan Erdoğan, Sosyal Güvenlik Reform paketinin TBMM'ne gönderileceğini açıkladı.

12 Nisan Güvenlik güçlerinin düzenlediği operasyonda Şırnak'ta 12 PKK'lı öldürüldü, 2 uzman çavuş şehit oldu.

13 Nisan TBMM Genel Kurulu'nda, üç sosyal güvenlik kurumunu tek çatı altında toplayan düzenleme ile Sosyal Güvenlik Kurumu oluşturuldu.

14 Nisan Başbakan Yardımcısı Şener mevcut proramın ardından IMF ile yeni bir stand-by programına gerek olmadığını söyledi.

15 Nisan MÜSİAD Genel Kurulu'nda konuşan Başbakan Erdoğan, Cumhurbaşkanı'nı ortalığı bulundurmamak suçladı.

16 Nisan İran yönetimi AB ve İsrail'in para aktarımını

kestiği Filistin'deki Hamas yönetimine 50 milyon dolar aktaracağını açıkladı.

17 Nisan Devlet Bakanı Ali Babacan, bu yıl ilk defa kamu kesimi borçlanma gereğinin eksi vereceğini söyledi.

18 Nisan Merkez Bankası Başkanlığı'na 26 yıldır banka bünyesinde çeşitli görevlerde bulunan Durmuş Yılmaz atandı.

19 Nisan IMF, Türkiye'nin 2006'da yüzde 6 büyüyeceğini ve en büyük riskin cari işlemler açığı olduğunu bildirdi.

20 Nisan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Orgeneral Büyükanıt'ın suçlandığı Şemdinli iddianamesini hazırlayan Van Savcısı Ferhat Sarıkaya'yı meslekten ihraç etti.

21 Nisan Maliye Bakanı Unakıtan, istihdam üzerindeki vergi yükünün azaltılacağını açıkladı.

22 Nisan Petrol fiyatları 75 dolar seviyesine yükseldi.

23 Nisan Bakan Babacan IMF'de Türkiye'nin temsil hakkının artırılacağını açıkladı.

24 Nisan Mısır'ın turistik kenti Dahab'da düzenlenen 3 bombalı saldırıda 30 kişi öldü, 150 kişi yaralandı.

25 Nisan ABD Dışişleri Bakanı Rice Türkiye'ye gelerek Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Gül'le görüştü.

26 Nisan Türk Halk müziğinin önemli isimlerinden Ali Ekber Çiçek vefat etti.

27 Nisan Merkez Bankası Durmuş Yılmaz'ın başkanlığında toplanarak gecelik faiz oranını yüzde 13.25'e indirdi.

28 Nisan Sosyal Güvenlik Sisteminde değişiklik yapan yasa tarasisının atamalar ilişkin maddesini Cumhurbaşkanı Sezer veto etti.

29 Nisan Başbakan Erdoğan, özel hastanelerin Sağlık Bakanlığı ile yapılan anlaşmanın dışına çıktığını söyleyerek özel hastaneleri uyardı.

30 Nisan Dışişleri Bakanı Gül, Fransa'da Ermeni soykırım iddialarının inkarına hapis ve para cezası öngören tasarıların yasalaşması durumunda iki ülke ilişkilerinin büyük zarar göreceğini söyledi.